

310266 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ జూలై నెల 3-వ తేది సోమవారము

No. 79

సంపుటము ౯

మండుభినామ సంవత్సరము, ఆమాసమాస శుద్ధనవమి.

సంచిక ౭౯

వదివిచూడుడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు గుణములు నాకును నాకడకు కచ్చు లోగులకు అతిశయి పీకయుగ నున్నది.
2. క. విశ్వాక కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్గోబజారుపీధి రంగూను, బర్రా.
3. లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు బసులకు గలుగు సకలవిధ లోగములను పూర్తిగా నాగుచేయును.

250-800 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము. మెదడు దుర్బలము, వర్జిత, కలవడిమి, మలబద్ధకము, ఆకలిలేకుండుట, శాంతిహీనత, గుల్మము, మాంసలోగము, క్షయస్థిలము, క్షయస్థిలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన కుద్రకము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప కరకరసాదము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

శాశ్వతమనివు:—మా కాతాకారుల సౌకర్యార్థమై వాగులకుటలే మద్రాసు, నెం 881 కంబుకెట్టిపీధిలో మా ప్రాచీన తరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్థులు మద్రాసు ప్రాచీనమండి శంకరదత్త. (801-594) శాశ్వతమనివు కండితులు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల మెనూరు.

కొత్త గారాబడిన

190

జర్మనీ దేశపు

సీమ కమలములు

ఆహా యామాదిరి సీమ కమలములు యిదివరలో లేవు యిప్పుడు జర్మనీ దేశమునుంచి అగలు కమలములుకు బదులుగా రాలినవి. ఇవి ప్రతివారును పరిశీలించి చూడవలయును. అసలు కమలములుకున్న యీ కమలములుకున్నా కనిపెట్టెదమునకు శక్తియుకాని మదివు కలిగియుండును. ధర నిండా సరసము నుంచున కట్టబడునటులంటి నగలు అడ్డగలు నెక్కిలీను గోట్టగానాలు కమ్మలు, పోగుల, చేసరిలు, ముక్కుగొట్టములు, చంపనములు బిడ్డలకు చెవులలో వేయుటోంగటములు కొత్తరకముల వుంగరములు యింకా అనేక విధములైనటు వంటి నగలు అప్పుటం చవరంబంగారుతో గారంటిగా కయారుచేసి యివ్వబడును. తయారు చేసినవి. రేడిగా అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. తపాలుమాలయుగా వీటిగా పంపబడును. నగలుధరలు వివరములు.

కమ్మలు జత ౧ కి రూ 20 X 45	చంప సరాలులు జత ౧ కి రూ 45 X 65
పోగులు జత ౧ కి రూ 20 X 35	వుంగరము ౧ కి రూ 20 X 60
పెన్వలు ముక్కుగొట్టం ౧ కి రూ 8-8 X 0	క్లావరు జత ౧ కి రూ 10 X 20
చేసరి ౧ కి రూ 12-8 X 15	అడ్డగరి ముక్కుగొట్టము రూ 1 1/2 X 2 1/2
బులాకు ౧ కి రూ 12 X 15	కొండబిల్ల ౧ కి రూ 50 X 100

జి. బి. రామన్న అందు కంపెని, 69 నారాయణ మొదలి ఏధి.

ఆగ్నిసుమయము ఉదయం 6-10 గంటలవరకు సాయంత్రము 5-8 పోస్టుబాక్సు 271 మద్రాసు.

బహుమానము

వైద్యవిద్య

అయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భావలలో దోహదము.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

(8198)

27, చీనాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వెదకత్తి గల్లి గజము పొడుగు ౫-౬. పొడవు 1-కి రూ 4-కి 0.

దేశము కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్ట్ టెక్స్టులతో కలయికవారు అర్ధరూతో ఒకరుపాయి అచ్చును పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో

కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.

వెదకపురం. (గోదావరిజిల్లా)

కెలిగ్రాఫిక్ ఆర్డెసు: "ఇంద్రప్రస్థ" వెదకపురం.

ఆతంగనిగ్రహబౌషధాలయం

స్థాపితము 1881 సం॥

ఈ బౌషధాలయపు ప్రసిద్ధి జెందిన

ఆతంగనిగ్రహమాత్రలు

వీటిని నేనించి మేలుపొందిన ఆశీసులు పలుమారు విదేశక కోరుచున్నాను. గాన ప్రతిఫలము విచార కూడను పొందవలెను అనుట చూకొనిక - ప్రస్తుతం- తపాలు ఖర్చులు కూడను కోరిక పంపబడు మాయొక్క జాబితాలకు గాను దయాచేసి వాయును.

ఆతంగనిగ్రహబౌషధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరారుకు వ్రాసేడి.

పలువిధ సాదాబంగారు

ఉంగరములు కంపులు, పువ్వరొగములు చేర్చి కట్టబడిన

ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి. వివాహ సమయములందు, బ్రాహ్మ, సర్కారు, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన

కులకు బహుమాన సుకరం బంగారుకు ముగా నిచ్చుటకులెగినవి పూచీ నివ్వ గును.

ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి

(1842) అందు కంపెని, నగల వర్తకులు (2)

649 వైవాహికగోడ్డు, మద్రాసు

వనాపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క చురుక్కులను పోగొట్టును. ఉండ చేర్చి గాంధీనది ధర 1-12-0 ఇండియా సిలోగోనందు ఎచ్చటిలైనను శిశుబాబులకు పంపబడును. (2978)

నిలానము వి. డి. సానంత్

కం 1 కి 4 ధనపాదీ, బొంబాయి

మెటల్ పాలిషు నిప్పు

తగిలినను రగులదు

C. Y. Iyer.

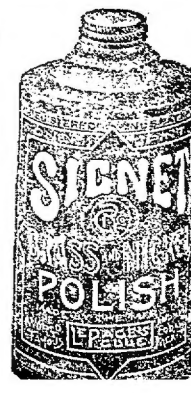
Sole Distributor

for Madras

Presidency

Post Box 128, Madras

Stocked by Messrs. Sarasvathi & Co., Broadway, MADRAS.

జాబులు

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా జాతీయ సంఘము

ఈ సంఘము జూలై 9 తేదీ (9-7-22) ని మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కొత్తూరులో సమావేశమైనది. ఆందు ఆజ్ఞోల్లంఘన కమిటీకి పంపకలసిన నివేదికను గూర్చియు ద్విగు నిర్వాహమును గూర్చియు యింకా యితర ముఖ్య విషయముల గూర్చియు ఆలోచింప బడును గాన తర్వాత సభ్యులందఱు ఆపుక దయచేయ ప్రార్థితులు. కార్యనిర్వాహక సభ కూడ ఆదివారమునే జరుగును.

యేలూరు, } యర్రవెల్లి-మంగయ్య, }
80-6-22. } కార్యదర్శి

ఏలూరు, అన్నదానసమాజము.

(మూలభవము)

ఏలూరు అన్న వస్త్ర వైద్య విద్యాదానసమాజమునకు యాదిగను విరాళములు కృతజ్ఞతతో సందుతున్నాము.

జి 1-7-1922 ప్రచురించిన, సమాజము ప్రతుల దర్శి లాను, కడ్డిపట్టి, కాశ్యతముగ అన్నదానము జరుగుటకు మూల భవముక్రింద వసూలు వివరం—వెరకి రు 660.

శ్రీ కాశీమణి కళ్యాణ సంస్థమునకు, ముఖ్యము కత్తెల క్రేషిగారు, (భవన నిర్మాణ కర్త) రు 60. మఱి యిరొండు స్వామిజ్యోత్స్రీ గారు, మూడు రోజులకు రు 180, బూర్లపల్లి వెంకటేశ్వయ్య అండు సకను, స్వదేశం బట్టు కొట్టువారు రు 60, తులబందు ముప్పయ్యగారు రు 60, పోలికెట్టి గోపాలస్వామి, తులబందు ముప్పయ్యగారు రు 60, యాదవలక్ష్మయ్యగారిపేరు రు 60, పోలికెట్టి గోపాలస్వామి గారు 60, యా వారాయణరావు గారిపేరు 60, యా రం నాయకులుగారి పేరు 60. డైరెక్టరు.

జాతీయ విద్య.

గుంటూరు జిల్లాలోగల జాతీయవిద్యాలయములలో విద్యా విధానము గతవారమునకు తయ్యంబున ఉంచినదియు, జాతీయ విద్యా క్షేత్రమున పెట్టుండవలసినదియు చర్చించి, పాఠాభివృద్ధి మేర్పరచుటకు గుంటూరు జిల్లాలోని జాతీయపాఠశాలలయందు పనిచేయుచున్న ఉపాధ్యాయులసభముకి జరిపుట యాశ్చర్య కమనీయోచి, అట్టి యుపాధ్యాయులసభయొక్క జూలై నెల ౧౮ వ తేదీ నుంకలవరములో జరిగిన సాయంత్రము 2 గంటలకు ప్రారంభించి గుంటూరు స్వరాజ్యవిద్యాలయంలో జరుపవద్దమిచ్చినాము. పాఠాభివృద్ధి ప్రతిరోజుకీని, ప్రతిపదనీ మాంకమునకును సంపూర్ణముగా నేర్పడునరకు, అనగా అవసరమైనవో వారము రోజులవరకు ఉపాధ్యాయులకినట్లు పనిచేయవలసినవచ్చును. గుంటూరు జిల్లాలోని ప్రతిజాతీయ పాఠశాలలపట్ల ఇద్దరుయుపాధ్యాయులు (ప్రధానోపాధ్యాయుడును, ఉపాధ్యాయసంఘముచే నెన్నుకొనబడిన ఒకయొకరును) ఈసభకు దయచేయ చేతు మున్నాము.

కొండిపల్లి వీరభద్రాచార్యులు

వడ్లమూడి లక్ష్మీనారాయణ

గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్య.

దగ్గిరాల వార్తలు

ప్రభుత్వమునకును రైలు పేటకును మధ్యనున్న కొమ్మమూరు కెనాల్ లోకు ఛానల్ తుంకభద్ర మీద దాదాపు ముప్పై వేల రూపాయల వ్యయముతో నొకవంతెన కట్టబడుచున్నది. సకము భాగము పనినెఱవేరినది.

బోర్డు ప్రామాణిక కగు వ్యయమును గవర్నమెంటు వారు 2 1/2 భాగము భరించునట్లు లుత్తరు విడుదలైనది. ఈ పాఠశాలలో గవర్నమెంటువారి యుత్తరువు ప్రకారము ఆరవ ఫోను, (స్కూల్ డైరెక్ట్ క్లాసు) 27-6-22 తేదీ సాయంకాల ముప్రారంభము చేయబడినది. చేరదలచిన విద్యార్థులు వెంటనే వచ్చిచేరవచ్చును.

ఈ యూరిలోని భూమిభిక్షాపిడిసంఘ పుస్తకభాండా గారము కొన్నియోగ్యములచే కొలదికాలము మూయబడి యుండిన సాగుగు మానముల నుండి తిరుగ తెలుపబడుచున్నందు కానందించు త్వరలో నీ గ్రంథాలయమును పూర్వస్థితికివచ్చునట్లు చెప్పటకు ప్రయత్నింప నీ పురవాసుల ప్రార్థియింపబడినది.

పురవాసి.

కాంబోడియా ప్రతినిధులు

4వీరు జూలై 1-3 రు 0-4-8 వలయువారు ఈ క్రింది చిరువాడుకు వ్రాసి తెప్పించుకొన వచ్చును. ప్రతిగ్రామము యొక్క ఆవరణలోను ముఖ్యముగ వేడుకలసినదని కాంగ్రెసు ముఖ్యోద్దేశ్యము. విత్తులు పల్ల తరుణము సమించుచున్నది. త్వరపడడు.

బండరు, } భో. పట్టాభి సీతారామయ్య,
30-6-22. } తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కా. గ్రామ సంఘ కార్యదర్శి

ఆంధ్రదేశములో హిందీ ప్రచారము

రాజమహేంద్రవరములోని హిందీ ప్రచారాశ్రమమున ఇక జరుపుటకు గాని, లేక కొత్త ప్రచారాశ్రమ మారంభించుటకుగాని ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయమునకు వీలుకాక యున్నది. వీలైచో మరుసటి సంవత్సరము ౧౦, ౧౧ విద్యా దులతో నొక ప్రచారాశ్రమము తెరువబడును. రాజోవు సంకల్పముగ ఆశ్రమము వారంభించుటను గురించి మేము పత్రికల ద్వారా నూచించిన తర్వాతనే ప్రార్థనాపత్రములు పంప బడవలయును.

రాజోవు పెద్దబయ్యనెల ౧౧ వ తారీఖున నొక ప్రచారక కమిటీ జరుగును. అందులో ననేకులు కృతార్థు లగుదురని నమ్ముచుచున్నది. మా కార్యాలయముయొక్క ప్రమాణపత్రము (రెగిస్ట్రేషన్) గలవాడే ప్రచారకులుగా నియమింప వలయునని మేము జనులను ప్రార్థించుచున్నాము. వీలైన హిందీని ముఖ్యముగా నభ్యసించిండున వీరే ఉపయోగపడతారు యందున మా హామ్యము. ప్రచారకులకు ఇవ్వవలసిన జీతములో ప్రతిమాసము ౨ 1/2 రూపాయ లేక 3౦ రూపాయల వరకు చాలును. ప్రచారకులు కొరవారు మేనేజరు, ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయము నెల్లూరు అని వ్రాయవలయును.

హిందీ పుస్తకములు

మాదగ్గనందుడి కమిషనుకు పుస్తకములను తెప్పించుకొని వ్యాపారులు, ఆ పుస్తకములను చాల ఎక్కువధరకు అమ్ముచు వ్నారని తెలియుచున్నది. ఇందుచే జనులకు కలుగు కష్టమునకు మేమెంతయు చింతించుచున్నాము.

ఇటువంటి కష్టమును నివర్తించుటకొరకు మేము ఇకమీద మా పుస్తకములకు నూటికి 20 కమిషను మా ప్రచారకులకును మా పుస్తకములను ఒకేసారిగా కొను ఇకనవ్యాపారులకును ఇవ్వ నిశ్చయించుకొనినాము. మా ప్రచారకులకు వచ్చులాభమును వారు హిందీ భాషాప్రచారమును వ్యయము చేయుదురు గాన ప్రజలు హిందీ పుస్తకములను వా దగ్గర కిక్కిరి మేలు. పుస్తకములపై ప్రకటించబడిన ధరకంటె ఎక్కువధర యివ్వవలసినదే. ఏ వ్యాపారియైనను ఎక్కువధరకు పుస్తకముల నమ్ముకట్టు మాకు తెలిసిన ఆ వ్యాపారికి పుస్తకముల సంపుటను అమ్మివేయుము.

ఆంధ్రదేశమునుండి పుస్తకములు పరిశీలించి తప్ప ఇతర విషయమును గురించి వ్రాయగోరువారు మేనేజరు, ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయము నెల్లూరు అని వ్రాయవలయును. రాంభరోసే.

గుంటూరు

వద్రాసు గవర్నరుగారి స్వాగతము

మా పురపాలక సమూహ్యులు, పురపాలక సంఘము వారు చేసినటులంటి స్వాగత తీర్మానమును పురస్కరించుకొని ౨౮-౬-౨౨ తేదీన పురజనులమహాసభ సమక్షాన సంకల్పించి పురజనులకు ఆహ్వానము లంపెను.

ఆ సభ 5 1/2 గంటలకు ఆరంభించెదమని 5 1/2 గంటలవరకు చేచియుండినను ముప్పదిమందికిన్న ఎక్కువ రాకపోవుటజూడ ప్రజలయొక్క యభిప్రాయము చెప్పకనే చెప్పుచున్నది. ఆసభకు శ్రీయత చీమకుర్తి బసవయ్యచెట్టి, నాగింరావుగార్లు మొదలగు సహాయ నిరాకరణావలంబులు తెల్లరి. గవర్నరుగారిని ఆహ్వానించుచు తీర్మానము సభలో ఉపపాదించినయడల తాము దానికి వ్యతిరేకముగా మాటలాడవలసినవచ్చునని చైర్మన్ గారిలో చెప్పిరి. దానికి సభలో ఏమియు తీర్మానము లుండవనియు ధామ వసూలుచేయుటకై సభ గావింపబడినదనియు చెప్పట వలన వారాసభకు పోవుటమానిరి. ఆసభకు హాజరైనవ్యక్తులు దొరతఃమువారి ఉద్యోగములు, ఫించనుదార్లు. (ఒక విలేఖరి)

ఎన్నడును, కల్యాణము పొన్నని కాలిక్రీస్తు సరిహద్దుల లోనికి ఆర్యమాజపు సభ్యులు! పోగూడవని మలబారు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు ఉత్తరువు జేసిరి.

పురోహిత బ్రాహ్మణులు కావలెను

శ్రీ మహారాష్ట్రదేశమందలి శ్రీ ఆర్యవైశ్యులచే స్వభావ సంరక్షణముకొరకు స్థాపించబడిన శ్రీ అఖిలభారతీయ వైశ్య సమాజముయొక్క ప్రధాన కార్యాలయము (సెక్రటరేట్) ప్రాచి న్నెన్ను) అనగా మధ్యప్రాంతములయందలి న్యూపసిద్ధయన (ఛాందా) అనగా చంద్రపురానే పత్తవందు స్థాపించబడినది. యీ పత్తవందు అన్ని విధములచేతను నివాసమునకు అనుకూలముగావున్నది. యిక్కడ వైశ్యులకు వేదోక్తముగా హాడకకర్మ లను చేయించుటకు సుయధులున్న యోగ్యులయిన యిద్దరు బ్రాహ్మణులు కావలసివున్నారు. వారు తులంబసహితముయొక్క డను రావలసివుందురు. వారికి తులంబసహితముగానమ్ముటకు రైలుఖర్చులు యివ్వబడి ప్రత్యేకముగా నె 1 కి 50-0 0 యే బది రూపాయలు జీతం యస్తూ నివాసమునకు గృహముకూడా యివ్వబడును. యింకను సా 1 కి నియమముగాని కొంత వచ్చు బడి కూడా దొరకును. తులంబసమతులైన దరిద్ర బ్రాహ్మణు లకు యేవిధమయిన మహాశ్రమపడనక్కరలేదు. నుఖమయిన గౌరవ జీవనము జరుగును. ఇవ్వయినవారు యీ ప్రకటన చూచిన వారమురోజులలో యీ క్రింద నుదాహరించిన తగు మనుష్యులచేతను జవాబును తెలిసికొని ఆంధ్రభాష వ్రాయించిరి జిప్తరుచేయించి పంపవలయును. తిజ్యురుఖర్చులు పంపు వారే భరించవలయును. ముందుగా పుత్తరములను పంపించిన వారి విషయమై ఆలోచనమీదను సదరుపని మంజూరుచేయ బడి మిగతా వారి పుత్తరములు మైలులోనుంచి అవసరం వెలు దిని ఆలోచించబడును. నియమించబడినవారికి రైలుఖర్చుల విషయమై సామ్యు సదరు ఘరానా మనుష్యులద్వారా పంప బడును గాన వారే వచ్చు వారికి సరిగా టిక్కెట్లను యిప్పించుదురు గాన నియమితులు తగు మనుష్యులవలన పుత్తరములను తీసికొని యిక్కడకు చేరువరకు రైలుఖర్చులకు పంపించిన సామ్యుకు మాకుఃప్రము రాకుండా సదరు తగు మను ష్యులకు నియమితులు తగిన జవాబుదారీ యివ్వవలసివుందురు.

ఘరానా మనుష్యుల పేర్లు

- 1 బెజవాడ:—గూడూరి లక్ష్మణరావు పంతులుగారు.
- 2 బండరు:—అత్తూరి జగన్మోహనరాయలుగారు.
- 3 బండరు:—పండిత వెంకటసుబ్రహ్మణ్య కాన్పులుగారు, కేవలం కాతడే తెలుగుపండితులు.
- 4 పిప్పర:—మంగళూరి వెంకటకృష్ణగారు.
- 5 కడలి:—చెరుకుపల్లి కామేశ్వరగారు.
- 6 విస్నాకోడెరు:—ప్రయాగ వెంకటాద్రి భట్టుగారు
- 7 రాజమండ్రి సత్యనారాయణ రైసుమిల్ కంచర్ల వెంకటరత్నంగారు.

సి. పి. ఛాందా } చెరుకుపల్లి సీతారామశాస్త్రి,
28-6-1922 } వైశ్య సమాజము.

లాహోరు నేషనల్ వర్కర్స్ యూనియన్

లాహోరు నేషనల్ వర్కర్స్ యూనియను సంఘములో కొందరు అధికారులను, కార్యకర్తలను అరెస్టు ఒక అమ్మ ఉత్తరమును నొకదానిని వారైస్టు రైల్వేయూనియను కార్య నిర్వాహక కర్మజువారికింపిరి ఈ యూనియను కార్యదర్శి భాను గారి తప్పులను అవసరతను మరికర ఆక్రమణలను తెలియ జేయుచు భాను గారిని ఉద్యోగము నుండి తొలగింప వలయునని ఉత్తరము మూలముగ గోరిరి. భానుగారి యుద్యోగములోనుండి ప్రభుత్వ కొలువునకై ప్రయత్నించుట ఇంకొక నేరముగ నిరూపించబడినది. కార్యాలయపు పనులనుగూడ తిన్నగ జూడలేదనిరి. జెయిలులోనున్న మిల్లరు గారుకూడ భాక గారిని తక్షణము ఉద్యోగములోనుండి తప్పించవలయునని వ్రాసిరి. తేవున్న ఆ సంఘముతో తమ సంబంధమును వదలకొనెదమనిరి. తాను శిక్షించబడిన దాదిగ యూనియను పనులలో తనకు పూచీలేదనియు వాటినుండి తమ సభ్యత్వమునుగొంచినదిగ నెవరవలయునని మిల్లరు గారు యూనియన్ మాన్యనేజింగు డైరెక్టరుగారికి తెలియజేసిరి.

ఈ సంకల్పపు మొనూరు ఆధిభక్తము మరల తీరనిమ ర్కమునకు పాలాయెను. పెద్దయుద్యోగుల జీతమును, ఉద్యోగములను తక్షణము ప్రారంభి చేవలెనని అందరును ఒకేపట్టున గోరిరి. దివానుగారు అసభికాసభ్యులు తెలియజేసిన మాన్య లు, నూచనలకు వందనము లొనర్చుచు ప్రస్తు మందున్న ఆధిక చిక్కులను తొలగించుటకు యత్నియుక్తముగ సలహానియవలె ననిరి. సభయెత్తును సమావేశమగునది తెలియలేదు. తేదీ ముందు తెలుసును.

అఖిల మహారాష్ట్రమూర్తినభ

భావికార్యక్రమము

అఖిల మహారాష్ట్ర మూర్తినభావకార్యదర్శకులు మా కిట్లు వ్రాసిరి:-

1922 జూన్ 11 వ తేదీన నాగపూర్ముపేరు లగు డాక్టరు బి. గాన్ మూంజీగారి అధ్యక్షతక్రింద అఖిలమహారాష్ట్ర మూర్తినభ బాంబాయిగరము నందు సమావేశమయ్యెను. అఖిల మహారాష్ట్ర దేశమునండి (1. బాంబాయి 2. ఆగ్రా మహారాష్ట్ర 3. దక్షిణ మహారాష్ట్ర దేశము 4. బీకానరు 5. చాగ్పూర్మునందలి మహారాష్ట్ర మండలములు) నుమారు 800 మంది ప్రతినిధులు సభ సలకరించిరి. మూర్తినభావ సమరముయొక్క భావికార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకు ఈ సభ ప్రత్యేకముగ సమావేశపడుటచేసెను.

పూనా మండలమునందలి మావేలీ తాలూకాలోనున్న మూర్తినేట గ్రామస్థులు విశేషము నుండి వ్యవసాయదారులు. ఏప్రిల్ 1921 లో వారి తాత్కాలికమును ప్రారంభించిరి. ఇప్పుడు నీటి, మూలమునందు కలసి ప్రవహించును. అట్లు కలియుగానె యుత్తైపులు రెండు పెద్దకొండలు గలవు. ఈ రెండు కొండల మధ్య ఒక సేతువును నిర్మించి, మూర్తినేటకు ఈనదుల ప్రవాహములకు ముంచివేసి, బాంబాయిగరమునందలి యాక్రమణకు, జయోమార్గములకు బ్రాంతకలపెనీలకు విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పాదించు చేయవలె నని, తాతాకంపేసీవారి ఉద్దేశము. (1. 50,000 గుట్టులకల్గి) మూర్తినేట నీ ప్రవాహములకు ముంచివేయుటకు 12000 మందికలసాయదారులు తమకృషిచేయునండి, గ్రామములనుండి తేచివెళ్లవలెను. 40000 యాకముల వ్యవసాయము క్షయమగును. 5000 యాకములకంటె వైసె ఆర్మీవ్యవసాయ అంతిమోహనరు వీడ్చు వైరగుచున్నది. ఇచ్చటిభూమి అతిసారవంతమై, వరుసతప్పుక ప్రతిసంవత్సరము పచ్చనివైశాఖతో విరాజిల్లుచుండును. ఇతర మండలముల

చ్చటి నుండి ధాన్యము విశేషము గలను మరేచేయబడు చుండును. ఈ గ్రామము సముద్రతట్టనును 2000 అడుగుల ఎత్తైన నున్నందున కిలోవట్టనీటి యంత్రమునుగ నుండును. ఇచ్చటవర్షములు తరియని సంవత్సర మరుదుగ నుండునుగాన ప్రజలు కాటకబాధయన్న పెట్టిదో ఎటువొక నుభముగ జీవించుచుండురు. పశ్చిమాభివృద్ధి యను పేరుపెట్టి తాతాకంపేసీవారిట్టి నుభజీవులను కాళియు చేయ సుకట్టుట మహాపాతకమగు ముష్కర్మయ్యను. మావలూల కృతనిర్మయలై తమతాముత్రాతల గ్రామములను నిడిచి పెట్టివెళ్లముఅని గట్టిపట్టు కట్టిరి. వైశేటుకంపేసీల లాభము కొనుసు పురుషాములను ప్రభుత్వమువారు గ్రహించుచుని 1894 వసంవత్సరమునందు భూసంపాదన చట్టములో నొకనిబంధన చేర్చబడెను. బాంబాయిప్రభుత్వమువారు మావలూల విషయములో నిబంధన నటులు పెట్టిరి. ఇట్టికంపేసీల పనులు ప్రజలయొగమునకు తోడ్పడవలెనను ప్రధానాంశము ప్రభుత్వమువారు చేసెటయ్యు చేయుటచేసెను.

సత్యాగ్రహము

మావలూలరటు పునరామున్నగు స్థలములందలి ఆప్రతి క్రులసహాయతో సత్యాగ్రహము (సాత్వికనిరోధము)నవలించుటకు తీర్మానించుకొనిరి. ఇప్పుటి కీసమరము ప్రారంభించి ఒక సంవత్సరము ముగిసి కొలది మాసములు దాచినవి కంపేసీవారిపని విశేషము అభివృద్ధి చెందలేదు. వారి సేతు నిర్మాణమున కస్తీకారమును చేయుట కొకచిన్నగుంటను మూలము కంపేసీవారు త్రవ్వకరిగిరి. గాంధీమహాత్ముని నిర్ణయించిన దౌర్జన్యరాహిత్యము నవలించి సత్యాగ్రహమును సలపుచున్న మావలూపురుషులకు శ్రీమం కంపేసీవారు విశేషముగ హింసించుచున్నారు. ఈమూర్తినేటను ముంచివేసిన పక్షియున పురాతన ప్రాధి పండిన రెండు ప్రాచీన దేవాలయములు నేలగులును. ఈరెండు మహాదేవులి ఆలయములు అందులో నొకదానియందు స్వయంభు మహాదేవ లింగము ప్రతిష్ఠించ బడియున్నది. మహామృదీయ రాజుల కాలములో నియ్యబడిన ఈనాంధ్రులు లీదేవాలయమునకు విశేషముగకున్నవి. ఈస్థలము నిర్మించి తాతాకంపేసీ వారు దేవాలయములను రెంటిని ధ్వంసము చేయుట వలన మహారాష్ట్ర దేశమునందలి హిందువుల కందరికి గొప్పఅవమానము కలుగును గాన మూర్తినేట సత్యాగ్రహమందలివారు భావికార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకు అఖిల మహారాష్ట్రసభను సమావేశపరచు నిశ్చయించిరి. సేతు నిర్మాణము నాపుటకు సత్యాగ్రహము గనుబడిన తీవ్రముగ నవస్థినిని ప్రభుత్వమువారు, తాతాకంపేసీవారు చేరి ఆశ్రయ చేసిరి.

ప్రభుత్వాధికారులు గాని, తాతాకంపేసీ ప్రతినిధులు గాని ఈసభకు రానందున మహారాష్ట్రుల మనోభ్యుచయనందు వారి కేలాటి గౌరవము కలుగు తోచదు. ఈసేతువును నిర్మించిన యెడల, అనేకవేలమంది వ్యవసాయదారులు తమ స్వంతభూములను పోగొట్టుకొని బాంబాయిగరమునకు వెళ్లి దినహారితో చాలిచాలకుండ జీవించవలసివచ్చును. తాతాకంపేసీవారి ప్రయత్నము మహారాష్ట్ర హిందువులము నడగంట ద్రోహుటకు యత్నించుచున్నది. ఇట్టిపరిస్థితులందు భారతదేశాభివృద్ధి, ఆంగ్లపాలనకు సదుద్దేశములందు దృఢవిశ్వాసము గలవారికి మాసభావనియ్యింపు వివరముల నన్నిటిని స్పష్టముగ తెలియబరచెదము. సేతువును నిర్మించక తప్పదని బాంబాయివర్షురు ప్రకటించెను. వంగరాష్ట్ర:భజనము గడ్డచేయబడినట్లు ఈఉత్తరువునుబాదరద్దచేయక తప్పదని మహారాష్ట్రుల దృఢాభిప్రాయము. ప్రజలు సత్యాగ్రహమున దేవుని నిశ్చయించినప్పటికీ ప్రభుత్వమువారి గాని అన్యాయము చేయుటలను.

తీర్మానములు.

1921 ఏప్రిల్ 16 వతేదీన సత్యాగ్రహ సమరమును ప్రారంభించి, కంపేసీయంత్రమును న్యాయమును కొనసాగించుచున్న మూర్తినేటమావలాల సేతువునాభివృద్ధినిచేయుచున్నారని సహాయము చేయుటకు రుదెంచిన అఖిలమహారాష్ట్రదేశమును ఇతిరులునుబాద ఈసభవాభివృద్ధిచేయుచున్నారు. తాతాకంపేసీ అధికారులు కూలీలు చేరి ఎట్టిదౌర్జన్యమును గనుబడినవ కాంతచిత్తులై దౌర్జన్యరాహిత్యముగ ప్రవర్తించిన సత్యాగ్రహులనందరిని ఈసభవారు విశేషముగ నక్షేపించుచున్నారు.

(2) ఈక్రింది కారణములవలన ఈసేతు నిర్మాణపునని కాశ్యతముగ నాపివేయవలసివచ్చిన ఈసభవారు కొనుచున్నారు. ఈమనోరథము నీడే స్పష్టము సత్యాగ్రహసమరమును నిర్మింపుము గను జయప్రథమును జరుపుట మహారాష్ట్రదేశముయొక్కవిధి యైయున్నది

కారణములు

(అ) ఈ సేతునిర్మాణము ఫలితముగ 55 గ్రామములు నీటిలో ముగిసిపోవును. లేనిపక్షమున నిరుపయోగమగును. 10 నుండి 12 వేల మంది మావలూల వాళన మగుదురు. ప్రాణములలో తప్పించుకొన్న యెడల వారు నీటిబాహుళ్యలై దుష్టులై దాడిద్రవ్యము పెనుభూమిమనకు లోనై రాజకీయలాభము లేమి లేకుండ జీవించవలసివచ్చును.

(ఆ) అనేకలకు తమ ఇశాంభూములు పోవును.

(ఇ) స్వయంభు బ్యోలియాపేక్ష్యర, మల్లి కార్ణవమున్నగు ప్రాచీనదేవాలయములు నదులప్రవాహములో ముగిసిపోవును. హిందూమతాభివృద్ధికి అటంచు కలుగును.

(ఈ) మహారాష్ట్రదేశపునాభివృద్ధిసమయము వశముకొనుటకీ కంపేసీ వారి కీసేతునిర్మాణము ప్రభు ప్రయత్నము. ఈ ప్రయత్నము సఫలమైన యెడల వారింక అనేక సేతువులను నిర్మింప నుద్దేశించుచున్నారు.

(ఉ) మొదటి రకము సారవంతపు భూమిని ఇంతవిశేషముగ సాగుబడి చేయటము మానివేసిన యెడల మహారాష్ట్రదేశమున కావరము లభించుట అతి దుర్లభమగును.

(ఊ) ఈ భూమిలో జనించిన మావలూల నుప్రసిద్ధ అగు మహాయోధులు. అనేక సందర్భములందు వారు దేశమున శరణాటల నుండి సురక్షించుకొనిరి. అట్టి మహారాష్ట్రపరాక్రమకాలము ఈ గ్రామము ప్రవాహము క్రింద చేరుట కన్నటికి అంగీకరింపరాదు. అంగీకరించుట వారి కౌర్యమునకు హానికరము.

2. మావలూల వారి పూర్వీకుల భూములను గోల్పోవుట కిష్టపడక పోవుట సహజమే. జలవంతముతో వారికి కొంత నష్టపరిహారము నచ్చి వారిని వెళ్ల తలపినయెడల, మహారాష్ట్రులీ సత్యాగ్రహసమరము నెన్నటికి నిలిపివేయరాదు. మూర్తినేటను సురక్షించుటకీ సమరమును జరుపు చుండవలెను.

3. సత్యాగ్రహము నిట్లు జరుపవలెను:-

(అ) కంపేసీ కూలీలు పనిచేయునప్పుడు దౌర్జన్య రాహిత్యముగ వారిపక్షి అటంచునకు కలిగించుచుండవలెను.

(ఆ) సేతువును నిర్మించుటకు త్రవ్వబడిన గుంటను రాళ్లతో పూర్తిచేయవలెను.

(ఇ) కంపేసీకి కట్టాక్షరము, కూలీలు దొంగకుంఠ చేయవలెను.

(ఈ) కంపేసీవారికి ప్రభుత్వమువారికి కనికరము కలుగునట్లు సత్యాగ్రహ మందలిచే నియమింపబడు నిరీక్షణ సంఘము వారికి అవసరముగ తోచిన దౌర్జన్యరాహిత్యపుచర్యలను సమయానుకూలముగ గ్రహించుచుండ వచ్చును. కంపేసీ కూలీలకుగాని, ప్రభుత్వ సేవకులకుగాని ఏలాటి హాని కలుగ చేయకుం

డ నిరీక్షకు ముందునలె సత్యాగ్రహ బంద రహింసాపరులగు ప్రవర్తించుచుండ వలెను.

4. సత్యాగ్రహ సమరమును (అ) మూడు లక్షల వ్యయము గువర కు (ఆ) 5000 మంది చెలసాల కేసువరకు (ఇ) మూడేండ్ల కాలము జరుపవలెను.

ఇందులో సేవరకు సరిపూర్తి అయినను భావికార్యక్రమమును నిర్ధారణ చేయుట కొక ప్రత్యేకసభను సమావేశము చేయవలసివచ్చును.

(5) ఇకమిడట, సత్యాగ్రహకార్యక్రమ మిట్లుండవలెను.

(అ) ఇప్పుడున్న మూర్తినేట సత్యాగ్రహ మందలివారి ఆజ్ఞలను శిరసావహించు చుండవలెను.

(ఆ) సత్యాగ్రహమందలిచే జరుపబడు సత్యాగ్రహమును పరిశోధించుచుండుట కొక నిరీక్షణముండలిని ఈసభవారు నియమించుచున్నారు. ప్రతిమహారాష్ట్రదేశమునుండి ఒకసభ్యుడు చొప్పున ఈ కమిటీలో నైరుగురు సభ్యులుండరు. (1) మహారాష్ట్ర-రావు బహదూరు సి. వి. నైర్య. (2) బాంబాయిడాక్టరు యం. జి. దేశముఖి యం. డి. (3) బీకానరు-యం. యస్. అన్నే గారు. (4) వధ్యరాష్ట్రములు-డాక్టరు బి. యస్. మాంజీ. (5) వీరులుకురుచేరి కర్నాటకరాష్ట్రమునుండి ఒకసభ్యుని నియమింపవలెను. నిరీక్షణకమిటీకి సత్యాగ్రహమందలి కార్యనిర్వాహక కర్మముగ నుండును.

(ఇ) మనజాలను ధనమును ఇతరవానిని పంపుచుండుటకు ప్రతిరాష్ట్రములో నొకసభ్యపరిపంఘము నియమింపబడవలెను.

(ఈ) సత్యాగ్రహరాజదీర్ఘాయులైకొను సత్యాగ్రహస్థాయిమందలి నిరీక్షణసభకు ఒప్పజెప్పుచుండవలెను.

6. సత్యాగ్రహములో స్వయముగ బాల్గొనినవారి నామ్మాలముల ప్రకారము ఈక్రిందివిషయములు నిజముగ జరిగెనని ఈసభవారికి తోచుచున్నది

(అ) మూర్ఖులు వరకు సత్యాగ్రహులు కంపేసీవారికే కొట్టబడుచుండిరి. (ఆ) కంపేసీవారు మావలూశ్రీల కొమ్ములను తాకుచుండిరి. (ఇ) మావలూశ్రీల సమక్షమున కంపేసీవారు కొందరు తమ కట్టల నన్నిటిని విప్పి, దింబురులగు నిలిచి యుండిరి (ఈ) గౌరవస్థలగు నాయకుల లనేకులు సత్యాగ్రహుల ఎదుట కంపేసీవారిచే అసహ్యకరముగ దూషింతుండిరి.

7. మహారాష్ట్ర దేశము వెలుపల ఇతరరాష్ట్రములలో నుండి ఈ ఉద్యమ విజయమునకు తోడ్పడు చుండిన మహానీయులకు, ఇకమిడట సహాయము చేయ వాగ్దాన మొసంగిన వారికి ఈసభవారు తమ కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నారు. కొరికవారు సత్యాగ్రహసమరములో బాల్గొని ప్రాధికులు. (అమృత బహద పత్రి.)

వెల్లింగ్టన్ వార్తలు

వెల్లింగ్టన్ జే. పి. ఫిల్పుగారి నవభార గులామి జమీన్ 28 వ తేదీన యాములో ఆస్తిపూర్వము గావించుకొనెను ఇతను యజమాని పెట్టెలో 50 రూపాయలను జూదము నిమిత్తము దొంగిలించెను. యజమానుడు కనిపెట్టి సామును పూర్తికేయజెన్న పోలీసుగకు అప్పగించెదని భయపెట్టెను. పోలీసువారు పట్టుకొనెదరను భయముతో ఆత్మకూర్వ కేసికొనెను. పోలీసు పంచాయితీవారిట్లు తీర్చాంచిరి. యజమానుడు తుపాకి నొకదానిని క్లౌగారి కీయవలెనని నవభారుచేతికిచ్చెను. ఆరుపాకీతో కాల్పుకొని వాడు చచ్చెను.

దీప్త్యాటి జెయిలరును జంపయత్నించుట

జన్మభూమికి డిరిజిక్షన్

అలహాబాదు, జూన్ 30:-వై సేరములో ఆస్పెసరులు ముద్దయి దీప్త్యాటి జెయిలరుని పంపు నుద్దేశముతో గట్టలేదని భిన్నాభిప్రాయమును తెలియజేసిరి. న్యాయాధికారి, సెషన్సుజడ్జిని చంపుటకీ అట్లు చేసెననుటకు ఇంచుకయు సందియము లేదని. 307, 324 సెక్షనుల ప్రకారము ముద్దయికి 2-3 రు సేరములకు ఒక్కొక్క సేరమునకు రి వీండ్లు కఠినశిక్షను విధించెను. మొదటి సేరము సందర్భములో ముద్దయి ఇదివరలోనే యాజ్ఞీకము ద్వీపాంతర నామమునకు బంపబడి యుండెనని రుజువాయెను. ఈ సందర్భమున 307 సెక్షన్లొ రెండవ భాగములో జెప్పబడిన ఉరిశిక్ష విధించబడెను. దీప్త్యాటి జయిలరు భయపీలన ప్రారముగ జూచినటుల గాని ముద్దయిని గూడ బాధపెట్టిట్లు గాని రుజువు కాలేదు. ముద్దయికి దీప్త్యాటి జెయిలరును చంప యత్నించుటకు తగినంత కొరము నకుగూడ అనకాశము లేదు అని జడ్జి నడివెను. ముద్దయికి విని గోలపెట్టెను. తక్షణము కొరముందీ కొలపోడెను.

దేశీయ వార్తలు

మహాత్ముని సందర్శనము - కుటుంబమువారు ఎరవాడ కేసులు - కారాగృహములోని సౌకర్యములు

అజ్ఞోల్లంఘన విచారణసంఘము - ఢిల్లీలో విచారణ

దేశీయమహాజనసభాధ్యక్షుల - సంయుక్త రాష్ట్రము - చిత్తరంజనదాసుగారిని సూచించుట

బొంబాయిలో జిన్నాగారి ఉపన్యాసము - పాఠశాలలను శాసనసభలను బహిష్కరింపగూడదు

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ - బొంబాయిలో జూలై 18-వ తేదీని జరుగుట

రాజకీయసంస్కరణములు - డాక్టరు గోరుగారి అభిప్రాయము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని రాజమండ్రినుండి కడలూరుకు మార్పుట
అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారిని సాక్ష్యము నిమిత్తము కడలూరునుండి బెజవాడకు తీసికొనిపోవుట

వేంకటప్పయ్యగారిని కాశేశ్వరరావుగారిని నిన్ను చెన్నపురికి తీసికొనివచ్చుట

సనువులేటి వేంకటేశతి (తాడేపల్లి) గారిని చెజుసాలనుండి వదలుట - వారు తెలిపిన విషయములు

కుంటూరు మ్యూనిసిపల్ సంఘము - గవర్నరుకు సన్మానపత్రము - సభ్యుల ప్రతికూలు రగుట

ఆంధ్ర ఖిద్దరు పరిశీలనము - సంఘమువారి సంచారము

గాంధీమహాత్ముని సందర్శనము

గాంధీ కుటుంబము వారి ప్రయాణము

గాంధీ మహాత్ముని ధర్మకర్మ శ్రీమతి మాతా కస్తూరీబాయి గారును గాంధీ మహాత్ముని పుత్రులు రామదాసు గాంధీ హరిలాలు గాంధీ గర్లగు గాంధీ మహాత్ముని సోదరపుత్రుడు మగనలాలు గాంధీ గారును మహాత్ముని సందర్శించుటకు ఆహ్వానము బాదనుండి ఎరవాడకు బయలుదేరిరి. శంకరలాలు శాంకరుగారిని చూటుటకు వారితోపాటు అన సూయా కన్యగారుగూడ బయలుదేరి వెళ్లిరి.

ఎరవాడ చెరసాలలో గల సౌకర్యములు

శ్రీమతి కస్తూరీబాయిగారు మున్నగువారు మహాత్ముని తిలకించుట

మధురాదాసుగారు తెలిపిన విషయములు

శ్రీమతి మాతా కస్తూరీబాయి గారును రామ దాసు హరిదాసు, మగనలాలు గాంధీగార్లును మధురాదాసుగారును ఎరవాడ చెరసాల కెగి గాంధీ మహాత్ముని సందర్శించి బొంబాయికి వచ్చిరి. బొం బాయిలో వార్తాసంఘ ప్రతినిధి మధురాదాసు గారిని సందర్శించెను మధురాదాసు గారిటుల నుడివిరి:

మహాత్ముని ఆరోగ్యమునం దనుకూలముగ గొప్ప మార్పుమియును కలుగలేదు గాని యిప్పు డెట్టి వ్యాధియును లేదని మాత్రము నేను చెప్ప గలను. ఆయనకు సౌకర్యములు కలవు గాని మాన వ్రని కుండవలసిన సౌకర్యములు మాత్ర మాయనకు లేవు. మహాత్ముని బొంబాయిగారిని ప్రత్యేక స్థలమునం దుంచెరి. వారిచరభైదీలను చూడగూడదు. వారితో మాటాడగూడదు. మహా త్మునకు ప్రత్యేకముగ చిన్న ఖాళీస్థలము కలను. అందులోనే ఆయన తిరుగవలెను. శరీరవ్యాధియ మునకైన బయటకుపో వీలులేదు.

ఉత్తరములు

మహాత్ముని కలను నిర బుడ్డి కాగితములు మున్నగు వానినిచ్చెదరు గాని ఆయన వ్రాసిన వ్రతములు కారాగృ హాధ్యక్షులు పరిశీలించెదరు. ఆవ్రతములలో కొన్నివాక్య ములను వారు తీసివేయవలసగా మహాత్ము డంగీకరింపలేదు. ఒకసారి మహాత్ముడు కస్తూరీబాయిగారి కొక డిల్లీ యగు లేఖ

వ్రాసెను. దానిలో చెరసాలలోని కర్మభరిత కొంత వివరించెను. పాకిం ఆజ్ఞాపాత గారికి మరయొక వ్రతము వ్రాసెను. ఆ రెండు వ్రతములను గూడ వ్రాసినట్లు పంపలేదు. అప్పటి నుండి మహాత్ముడు లేఖలను వ్రాయుట మానివేసెను.

చక్కని పతనీయ గ్రంథము

దేశభావలో మహాత్ముడొక ఆపూర్వముగ పతనీయ గ్రంథము (టెక్స్టు బుక్కు)ను వ్రాసెను. దానిని గూర్చి తన మిత్రుల అభిప్రాయములను తెలుసుకొనుటకు దానిని వారికి మహాత్ముడు పంపగోచెను. అందులకు గూడ వ్రాసినట్లు అంగీ కరింపలేదు.

వార్తాపత్రికలు

వార్తాపత్రికలను వేసి గూడ మహాత్ముడు చదువుటకు నీలుటెను.

భోజనము

కాగుగా త్వలో తీర్చుకునట్టి సదాచరములను సమృద్ధి గా యిచ్చుచున్నార. మహాత్ముడు ఏటలను చేయుట, నూలు వకుటలు, వస్త్రములు చదువుట మున్నగు పనులలో కాలము గడుపుచున్నాడు. రోజుకు మూడుగంటలసేపు ఏటలను వేసు కుట, నూలు వకుటలయందు గడపును. జయలు నూవర్తించు మాట చాల మర్యాదచేసెను. మహాత్మునిగూడ చాల గౌరవ మతోనే మాచుచున్నట్లున్నది. దొరతనమువారు స్వయముగ మహాత్ముని యొగక్షేమమును విచారించుచున్నారని కూడ తెలుటు గ్రహించెను.

అజ్ఞోల్లంఘన విచారణ సంఘము

సంచార క్రమమున మార్పు

విచారణ ఫలితమును రహస్యముగ నుంచుట

ఢిల్లీలో విచారణ ముగియుననే సంఘమువారు లాహోరు కేగి అచట మూడురోజులుండి విచారణ సలిపెదరు. పిమ్మట క్యాన్పురుకు వెళ్లెదరు. ఆసాము సుర్యవారాలలోగూడ విచారణ జరుగును. విచారణయందలి విషయము లతి సూక్ష్మములను గోప్యములు నగుచుచేతను సాక్షులు నిర్భయముగా చెప్పవలసిన విషయములను చెప్పట కభ్యంతరముండకుండుటకును విచారణను రహస్యముగా జరుపుటయే సవంసమని ఢిల్లీలో 30 వ తేదీ రాత్రి జరిగిన సభలో సభ వారు నిర్ణయించెరిరి. ఇది ఆకస్మికము. పత్రికా ప్రతినిధులను ప్రక్షుభలనుగూడ రానీయగూడదని నిర్ణయింపబడెను. విషయ ములు కఠురహాస్యముగా నుంచబడును. ప్రజలు తెలియదగినవి తోచిన విషయములను తరుమగా వారు కార్యదర్శివారా ప్రకటింపుచుండుదు. జూలై నెల 1 వ తేదీ వ్రతము 9 గంటలకు ఢిల్లీలో విచారణ ప్రారంభమైనది. ఏమగుచు సభ్యులలోను సరోజినీ దేవి, రాజ గోపాలాచారి, నేటు ఛోటానీగారు రాలేదు. హాకిం అజ్ఞులు ఖాను (అక్సీతుడు) పండిత మోలీలాలు నెహ్రూ, డాక్టరు అప్పారె, వి. జే. పటేలు గార్లు వచ్చిరి. ఢిల్లీలో పీఠయన ఢిల్లీ

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు తమక కార్యదర్శియను మొన్నటివంట ఢిల్లీ కాంగ్రెసు సంఘమున ముఖ్య సభ్యుడు నగు హ్యారిలాలు గాంధీగారి ఆహ్వాన సాక్ష్యమిచ్చెను.

2 వ తేదీ విచారణ

రెండవతేదీని 8 గంటలసేపు విచారణ జరిగినది. అట్లయి సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారిలో కొందఱుండి సాక్ష్యమును వ్రాసిపంపిరి. అట్లు పూసినవారిలో నలుగురు స్వయముగ రాబాలక పోయిరి. 3 వ తేదీ రాత్రి సంఘమువారు లాహోరుకు ఢిల్లీనుండి బయలుదేరుటకు. సరోజినీదేవిగారు రాబాలనీ (వ్రాసినది సంఘము వారు ప్రకటించిరి.

దేశీయమహాజన సభాధ్యక్షుల

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు సంఘము

దేశబంధు దాసుగారు

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసుసంఘమువారు దేశీయ మహాజనసభాధ్యక్షులకు దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి పేరును సూచించిరి.

జిన్నా గారి యుపన్యాసము

పాఠశాలలను శాసన సభలను

బహిష్కరింప గూడదు

అనహాయోధ్యులము విప్లవ కారకము

అధినివేశముల స్వపరిపాలనము

ఇండియాకు 10 ఏండ్ల లోపున రాకెత్తును

1-వ తేదీ సాయంత్రము బొంబాయిలో గొప్ప విద్యా థల సభ జరిగినది. ఆసభకు చాలమంది విద్యార్థులు వచ్చిరి. ఆసభయందు జిన్నా గారు వచనమిచ్చిరి. "భారతదేశ విషయ ముల నన్నిటిని విద్యార్థులు పూర్తిగా గ్రహించవలెను. ప్రతి విద్యార్థియును ఆత్మ పరిశోధన మొనర్చుకొనుట ముఖ్యకర్తవ్య ము. తనకుగల సుగుణ దుర్గుణములను వివేకతా విశేషాలను ప్రతి యొకడు గూడ పూర్తిగా గ్రహించవలెను. తన సుగుణ దుర్గుణముల నెంత గా గ్రహించిన నంత హెచ్చుగా దార్శన్యము. జేకూను. అజ్ఞోల్లంఘనమే నిజ మగు దార్శన్యము ఎల్లవారును పదుకాలమున స్వరాజ్యమునే కోరుచున్నార. అందులకు భారత యువజనులు చాల ఘన మగు సేవ చేయవలెను. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులనుగూర్చి కాంకముగ వాలోచింపవలెనేగాని భారతీయతచే వెడతొక దొక్కరాదు. విద్యార్థుల లగ్నయను ప్రజల ద్రవ్యములనునే నడుపబడుచున్నవి గాన హెచ్చుమంది యువకులు పాఠశాలల లోను కళాశాలలలోను విద్యనభ్యసించవలెను. యువకులు విద్యా రుణగా నున్నంతమాత్రమున బానిసలుకాగూడదు. మర్యాదగలిగి స్వతంత్రులై దేశభక్తులై యుండవలెను. అనహాయోధ్యుల మెటు లైనను విప్లవమును కలిగించునట్టిదే. ఆ యుధ్యులము దార్శన్య విచారమును కాంతియును నైయుండవలెనని నిర్ణయింపబడినను గూడ నది విప్లవకరమే అగును. ఆయుధ్యులము ఆచరణ సాధ్య ముగాదు. దానికలన ఫలితము లభింపదు. ప్రభాధికార సిద్ధాంతముపై వాధారపడిన పార్లమెంటు పరిపాలనమును ఆనగా ప్రజల ఆభివృద్ధియును కాపనంధలు నెఱవేర్చునట్టి పద్ధతి మనము కోరినచో మనము కాపనసభలకు నిలువవలెను గాని వానిని బహిష్కరింపగూడదు. దేశీయ విషయములగుర్చి గట్టిగా వాదమొ నర్చుటకు కాపనసభలే ముఖ్యధారములు. మాంటాగు షెయ్యు ఫర్డు సంస్కరణములు తృప్తిరములు కావు గాని ప్రమాభివృద్ధి కవి మొనటి మెట్టివిచివ్వుట కభ్యంతరము లేదు. దేశీయులందు ఆర్థికయును జనాభిప్రాయమును చాల నెంపొందినవి. వానిని గమనించి తదనుగుణముగ సంస్కరణముల నొనంగలేదు. ఇక పదిఏండ్లలోపున అధినివేశములకు గల స్వపరిపాలనము మన దేశమునకు గూడ లభింపక తప్పదని జిన్నా గారు నుడివిరి.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

బొంబాయిలో జరుగుట

జూలై 18 వ తేదీ

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ బొంబాయి లో యీనెల 18 వ తేదీని జరుగును.

సంఘద్రవ్యమును దుర్వినియోగము చేసేరని ఆచార్యుడా
బాదు మ్యూసిసివల సంఘమున వెనుక సభ్యులుగా నుండిన 18
గురివైన దొరతనమువారు తెచ్చినదావా విచారణ ఆచార్యుడా
బాదు జ్యోత్సార్దుగ్ జూనువల 80 వ తేదీన జరిగినది. ప్రతివా
దులలో ఆచార్యుడా బాదు నాయకులగువైన గురుతనాథుకేసి న్రాత
మూలమునిచ్చిరి. మేము చట్టము నట్లెక్కిమిందలేదు. చట్ట ప్రకా
రము ప్రాథమిక పాఠశాలలను నడుపకపోలేదు. కొన్ని పాఠశాల
లలో పరీక్ష లేకుండ చేయుటచే ద్రవ్యమును మేము దుర్వినియో
గము చేసేతి యుండలేన ప్రాథమిక పాఠశాలల ఆదాయవ్యయ పట్టి
కలను దొరతనమువారు ఖండింప లేదు గాన మేమెంతయును
బాధ్యులము గామని వారు లేకుపరచిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ జూలై నెల 3-వ తేది

సోమవారము

వ్యర్థపు కొర్రె

వికటరుట్టనుగారి ప్రసంగము, మితవాదాల ఆశల నన్నిటిని యెటుల భంగపరిచినో, రాసురాసు వెల్లడియగుచున్నది. శేషగిరి అయ్యరు గా రొకవంకను, జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు గా రొకవంకను, తమకు గలిగిన తీవ్రమగు నాశా భంగమును వెల్లిబుచ్చి, తామిక నేమియు జేయ జాలమని సూచించిరి. ప్రస్తుత సంస్కరణముల ద్వారా గట్టెక్కుట దుర్లభ మని, వారు స్పష్టపర చిరి. వీరిరువురు మాత్రమేగాక, సామాన్యశాసన సభ్యులగు డాక్టరు గవరుగారు గూడ వికటరుట్టను గారి యుపన్యాసభోగిని ఖండించిరి. వీరి యుపన్యాసమువలన, సక్రమాందోళనవాదులకు గలిగిన నిరాశ గొప్పదని డాక్టరు గవరుగారు నుడివిరి. శాసనసభ కధికార మున్నదటగాని, నియోజకగణ మునకు బాధ్యత వహించుట లేదట. బాధ్యతయు అధికారమును కలసియుండవలె నని, డాక్టరుగారు నిరూపించుచున్నారు. బాధ్యతలేని శాసనసభల ద్వారా, గవరు ప్రభృతులు మొదటినుండియు స్వరూపాలనము నెటుల చేరదలచిరో తెలియదు. ఇప్పటి కయినను, నిజ సందర్భములను వీరు గ్రహించుట మేలే. శాసనసభలలో ప్రజల పలుకుబడి మృగ్యమయినపుడు, వానిలో జేసంగువలన కాలము వృధ యగుట దప్ప లాభ మేమియు గలుగ జాలదు. శేషగిరి అయ్యరు, ద్వారకదాసు, డాక్టరు గవరుగార్ల యుపాధానముల జూచి యయినను, శాసనసభలద్వారా స్వరాజ్యమును సాధింపవచ్చు నను నాశను మన స్నేహితులు ఒక్క మారుగ విడువవచ్చును. విపరీతపు మిలిటరీ ఖర్చువలన, ప్రజలలో తమ పలుకుబడి దగ్గ ననియు, ఎన్నికవర్గము నకు సందర్భము లన్నియు కాగుగ తేటపడెననియు, డాక్టరు గవరుగారు విచారించుచున్నారు. రాజోపు ఎన్నికలలో తమ కేటాలనయినను చేయూత నొసగ వలయు నని డాక్టరు గవరుగారు రీడింగు ప్రభువు గారిని వేడుకొనుచున్నారు. రీడింగు ప్రభువుగారు, ఇంతకాలమునుండియు తాము హిందూ దేశపు గాజకీయస్థితిని పరీక్షించుచుంటిమని దెలిపిరి. ఇప్పటి కయినను, రీడింగు ప్రభువుగారి పరీక్ష ముగిసినచో, ప్రజలకు సంతసము గలిగించెడి మేలును జేసి, వారి మొగమును మరల జూచుటకు తమకు కొంచె మయినను అవకాశ మొసగవలెనని, డాక్టరు గవరు విన్నవించుచున్నారు.

గవరుగారి స్థితి జాలిన పురికొల్పుచున్నది. శాసన సభలోజేరి, తా మిట్టి యుపకారమును ప్రజలకు జేయ లేకజాతిమని, వీరికి దెలియును. మరల ఎన్నికలు జరుగునప్పటికి, ఎన్నికదారుల నేదియో విధమున సమాధానపరుపవలయును. శాసనసభ్యులు సభలు జరుగుచున్నపుడు వానిలో పాల్గొనుట దప్ప సభలేని సమయములో నెలువలకు వచ్చి ఎన్నిక డార్లకు సంగతి సందర్భములను తెలుపుట గాని, వారి యభిప్రాయములను కనుగొనుటగాని, ఇంత వరకు జరిగియుండలేదు. ప్రాయశః, ఎన్నికదారు ఎల కలుసుకొనుటకు, వారికి మొగము చెల్లలేదని నుంచవచ్చును. కాని, ఎంతకాలమని తప్పించు

కొందురు? మరల ఎన్నికలు జరుగునాటికియినను, ఎన్నికదారులను వీరు చూడక తప్పదుగదా. వీరి యెటుల యునను, వీరు తమ కారవసానమును వదులుకొనరు గదా. అట్టియవస్థ తటస్థింపకముందు, సంస్కరణములద్వారా కొంచెము మేలు గలిగినటుల జూపుటకు తమ కాధారము మెసగవలయు నని డాక్టరు గవరుగారు కోరుచున్నారు. సాపము రీడింగు ప్రభువుగారు మాత్రము ఏమిజేయగలరు? వీరు సమర్థతములతో నీ దేశమునకు వచ్చియుండ వచ్చును. ప్రజలకు సాధ్యమగునంతవరకు ఉపకారము జేయదలచియుండవచ్చును. కాని, అధికార వర్గ యంత్రమున జేరినవీమట, దానితోబాటు వీరు నడచుచున్నారే గాని, అందుకు భిన్నముగ నడుచ జాలకున్నారు. హిందూ దేశస్థితిని ఎంతకాలము పరీక్షించినను, సర్వవసానమొకటిగనే యుండును. గాంధీకిని, రీడింగు ప్రభువుగారికిని వెనుక జరిగిన దీర్ఘ సమావేశమునకు ఫలిత మేమి చేకూరెనో, ఎల్లరికను తెలిసినసంగతియే. ఇప్పుడింకను జరుగు చున్న రీడింగు ప్రభువుగారి పరిశీలనము వలన గూడ, ఎక్కుడు లాభము గలుగజాలదు. బాధ్యతా విరహితమగు పరిపాలనము యథేచ్ఛగ కొనసాగుచుండును. డాక్టరు గవరుగారి యాహా సఫలమగునని తోచదు. ఒకవేళ మితవాదులను చేరదీయుటకు, తుదిరంగమున తాత్కాలికోపశమనము గలిగించినను, ప్రజల నది సంతృప్తిపరుపజాలదు. ఎండ మావులజూపి, నీరని భ్రమపెట్టుట కీకమీద వలను పడదు. ప్రజలకు ప్రభుత్వము పూర్ణ బాధ్యతను వహింప సంతవరకు, వారు సంతృప్తిజెందజాలరు. ఆ కారణముచే డాక్టరు గవరుగారు వెనుకటివలె, నేదియో మేలు చేకూరెనని ప్రజలను ఉద్బోధించు దుర్లభము.

పరిస్థితులు ఇప్పటివలెనే విషమముగనుండుచో సహాయనిరాకరణవలంబులు శాసనసభలలో నిండి పోవుదురని, డాక్టరు గవరుగారు భీతి గనుబొమ చున్నారు. మితవాదులకు గల భయమునకు కొంత కారణ మిందువలన వెల్లడియగుచున్నది. సహాయ నిరాకరణవలంబులు శాసనసభలకు పోటీవచ్చిన, తమకు ఇప్పుడున్న స్థానముగూడ తప్పిపోవునేమో యని వీరు భయపడుచున్నారు. ప్రజలమధ్య మెలగ లేనివారికి, శాసనసభలే శరణ్యములగుటచే, గవరు ప్రభృతులకు గలభీతి సహజమే. డాక్టరు గవరుగారు రెండువిచారించినను, మిలిటరీఖర్చు తగ్గుననిదోచదు. మిలిటరీవ్యయ మవసరమని, వికటరుట్టనుగారు అసంగిగముగ వెల్లడిజేసినపుడు, అది తగ్గునని భావించుట కేటాలవీలగును? ఈదేశమునం దన్ని పక్షములవారు ను మిలిటరీఖర్చును ఖండించి రనియు, బ్రుసెల్సు కాన్ఫరెన్సునందు సయితము గాబడిలో నూటికి ఇరువదివంతునకన్న ఏదేశమునకును మిలిటరీఖర్చు ఎక్కువ కాగూడదని తీర్మానించినయియు, ఈదేశము నకు మాత్రము నూటికి ఐదవంతున ఖర్చు లగు చున్నదనియు, డాక్టరు గవరుగారు వెల్లడిజేసిరి గాని, కేవల హేతువాదమునకు లోబడి మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గింతురని యనుకొనుట, భ్రమ. ఆయ వ్యయాధికారము ప్రజలకు పూర్తి గలభింపనంత వరకు ప్రస్తుతదృష్టిని తొలగిపోవజాలదు. వాణిజ్య స్వాతంత్ర్యము గూర్చి వికటరుట్టనుగారు దెలిపిన భావములును డాక్టరు గవరుగారి కా గ్రహము గలుగజేసినవి. వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము విషయమై సామాన్యశాసనసభ తనకుగల అధికారమును వదులుకొనదనియు, ఇండియా ఆఫీసువారి ఆజ్ఞలకు లోబడదనియు, డాక్టరు గవరుగారు బెదిరించు చున్నారు. మంత్రములకు చింతకాయలురాలునా యనునటుల, గవరుగారి బెదిరింపులను, ఇండియా ఆఫీసువారు లక్ష్యముజేసెదరా? హిందూ దేశమున

కొనగిన వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము నామమాత్రమని జాయింట్ కమిటీరీపోర్టు జదివినవానికి తెలిసిన సంగతియే. ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యదర్శి హిందూ దేశపు ఏర్పాట్లతో జోక్యము కలుగజేసికొని, వానిని తలక్రిందులుజేయుట కవకాశ మొసగబడినది.

ఆ కారణముచేతనే, లాంకుమైరు వర్తకులు ఎప్పుడు పట్టిన నప్పుడు ఇండియా ఆఫీసువారి చెవి గిల్లుట తటస్థించుచున్నది. ప్రభుత్వ కార్యదర్శియు, వారి నూరడించి బుజ్జగించుట సంభవించుచున్నది. వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యపు హక్కును శాసనమునందు పొందుపరచియుండలేదు. జాయింట్ కమిటీవారి సిఫార్సులలో మాత్ర మిది సూచింపబడియున్నది. ఆచార మొక మా రేర్పడినవీమట, శాసనముతో నిమిత్తము లేకుండ వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యపు ఏర్పాటు సురక్షితముగ కొనసాగునని, బిసెంటు ప్రభృతులు తెలుపుచుండిరి. కాని, ఇట్టి ఏర్పాటును ఎప్పుడయినను భంగపరుచుటకు వీలగునని, వికటరుట్టనుగారి ప్రసంగము చెప్పకనే చెప్పుచున్నది. దిగుమతులపై పన్ను వైచెడి అధికారము నయినను సంస్కరణ ములు శాసనసభకు ప్రసాదించి యుండనిచో, సంస్కరణశాసన మిచ్చిన అధికార మసలే లేదని, గవరుగారి తలంపు. గవరుగారి కింతకాలమున కీ విషయ మాశ్చర్యము గలిగించె గాబోలు! సంస్కరణము లిచ్చిన యధికారములు ప్రయోజనరహితము లని దేశములో నధిక సంఖ్యాకుల కిదివరకే దెలియును. శాసనసభల వాతావరణమధ్య, సంస్కరణముల నిజ స్వరూపము శాసనసభ్యులకు గోచరింపకుండెను. పైపై మెరుగులజూచి వారు బహుశా సంతృప్తిపడియుండురు. వికటరుట్టనుగారు మనస్సులో నున్న మాట బయటపెట్టగనే, వీరికి ఆశ్చర్య, పంభ్రమభావము లుదయించెను. తమకు చేకూరిన నిబాధికారము నున్న యని, ఇప్పుడు దెలిసినది. ఉన్నతోద్యోగములను భారతీయు లాక్రమింపవలె నను విషయమై, శాసనసభ తన యభిప్రాయమును మార్పుకొనదని, గవరుగారు భయపెట్టుచున్నారు. కాని, లాభమేమి? సర్దిసు యద్యోగుల విషయమై ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి సంపూర్ణాధికారము గలదు. వారు తమ యిచ్చవచ్చిన ఏర్పాటుల జేయవచ్చును. శాసనసభల తీర్మానములు వారిని బాధింపవు. సివిలు సర్దిసు యద్యోగుల గూర్చి ప్రభుత్వ కార్యదర్శి ఇప్పుడు జూపుచున్న యభిమానము ఇంతింత గాఢు.

సంస్కరణవిమూఖులగు సివిలు సర్దిసు యద్యోగుల పెన్ననలు గైకొనుట కిదివరకు కాలనిర్ణయము గావింపబడెను. అనిర్ణయమును, శాసనసభవారితో యోచింపకనే ప్రభుత్వ కార్యదర్శి యగు పీలు ప్రభువుగారు ఈ మధ్యతొలగించిరి. శాసనసభవారిందుల కేమి జేయగలిగిరి. శాసనసభ్యులు ఎంత మొరలిడిన గేమి ప్రయోజనము? సివిలు సర్దిసు వారి విన్నపము, విశేషాందోళన లేకుండనే సఫలమయ్యెను. ప్రస్తుత సమయమున లిబరుపక్షమునకు జేరిన రాజప్రతినిధియు, టోరీపక్షమునకు జేరిన ప్రభుత్వ కార్యదర్శియు కలసి బనిచేయవలసినవచ్చుట దురదృష్టమని, డాక్టరు గవరుగారు భావించుచున్నారు. కాని, దేశమటుల భావించుటలేదు. లిబరలు పక్షమువారయినను, టోరీపక్షమువారయినను, హిందూ దేశ విషయమున ఒక్కరీతిగనే ప్రవర్తించుచున్నారు. మరల పార్లమెంటుసభకు ఎన్నికలు జరిగి, హిందూ దేశమునకును, భారతీయులకును అనుకూలురగు మంత్రవర్గ మేర్పడినగాని, ఆశగను బడుటలేదని, డాక్టరు గవరుగారు చింతించుచున్నారు. డాక్టరు గవరుగారి తలంపు వ్యర్థమని, సూచించుట కభ్యంతర ముండజాలదు. ఇంతవరకును, లిబరలు టోరీపక్షములకన్న హిందూ దేశ వ్యవహా

రము విషయమై లేబరుపక్షమువా రెక్కు డభిమానము జూపెదరని, భావింపబడుచుండెను. వెనుక స్వయానిర యాధికారము హిందూ దేశమున కిచ్చుట యవసరమని ఈ పక్షమువారు తీర్మానించి యుండిరి. ఇప్పుడంతయు మారివది. హిందూ దేశమునం దన్ని పక్షములవారును నివసించుచున్నను సుస్వరణవిధానమునకు, లేబరుపక్షమువారిపుడు ప్రోద్బల మొసగనిచ్చియించిరి. ఇందునుబట్టి భారతీయుల కోర్కెలను సఫలపరుచుటకు, అన్ని పక్షములవారును వెనుదీయుచున్నటుల స్పష్టమగుచున్నది. ఒరుల సహాయముపై నాధారపడి యుండునంత వరకు, ఏజాతివారయినను నిస్సహాయస్థితియందుండెదరు. ఇంగ్లీషు ప్రజల సద్భావమునే నమ్ముకొనిన, మితవాదసాదరు తెంతటి ప్రమాదమునకు లోనయి కో, వారి యొప్పుదల తెలుపకయే దెలుపుచున్నది. భారతదేశము తనపై నాధారపడియుండుట కెప్పుడు దీక్షబూనునో అప్పుడే విజయముచేకూగును. ఇంగ్లీషు ప్రజల దృక్పథమును అప్పుడే మారును.

దేశభక్తుని యాగమనము

దేశభక్త కొండవెంకటప్పయ్యపంతులుగారిని చూచు భాగ్యము, నిన్నటిదినము లభించెను. దేశభక్తుని, రాజమహేంద్రవరమునుండి కడలూరునకు గొనిపోయిరి. మార్గమధ్యమున చెన్నపురిలో దిగెదరను వార్త దెలిసి, సెంట్రలుస్టేషనుకు పలువురు ఆంధ్రులును, ద్రావిడులును వెడలియుండిరి. పోలీసు భటులతో దేశభక్తుడు రయిలునుండి దిగినలోడనే, జయజయధ్వానములు చెలంగెను. దేశభక్తుడు దస్సి, చిక్కియున్నను, ఆతని సహజాంభోర్యము ముఖమునందు పరిస్ఫుటమగుచుండెను. మనోహర్యమును, ఆత్మవిశ్వాసమును వారి చూపులలో స్పష్టముగ వెల్లడియగుచుండెను. "ఆంధ్రులలో కెల్ల నుత్తము"దని గాంధీమహాత్మునిచే కీర్తింపబడిన వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి దర్శనభాగ్యమిచ్చినను, వారితో కొలదిసేపయినను ప్రసంగించుట కవకాశి వీలుపడలేదు. వారిని స్పృశించుటకేగాక, దగ్గరకు బోవుటకు గూడ పోలీసువా రనుమతి నొసగక బోయిరి. దూరమునుండియే, దేశభక్తునకు ప్రణమిల్ల వలసినచ్చెను. దేశభక్తుని, మోటారుబండిపై కొనిపోవుటకు సయితము ఆంగీకార మొసగరయిరి. తుదకొక జట్కూబండిపై ఎక్కుగునందలి కలవల కణ్ణుశ్రేష్ఠిగారి సత్రమునకు దీసికొనిపోయిరి. అక్కడవయినను, వారినికొకగదిలోనుంచి ఇతరుల నెవరిని లోనికిపోనియరయిరి. ఇన్ని నిర్బంధములున్నను, దేశభక్తుడు ఏమియు జరుగనట్లుల, నిశ్చింతగనుండి జపముజేసికొనుచుండెను. తగు నీటివనతి యయినను, దేశభక్తుని దింపిన ప్రదేశమునందు లేకుండెను. కాని, దేశభక్తునివంటి పవిత్రతేజస్సుని కన్నులార జూచుటయే, ప్రేక్షకులకు వరమానందము గలిగించెను. త్యాగ మూర్తియగు వారి సందర్శనము లభించినంతటనే హృదయములు నిర్మలము లయ్యెను. దేశభక్తుని బోలు ఉత్తమనాయకుల గలిగిన ఆంధ్రదేశము ధన్యము గాదా? నిన్నటిదినమే కడలూరునుండి విజయవాడకు క్రిమినలుకేసులో సాక్ష్యము నిమిత్తము గొనిపోబడుచున్న అయ్యదేవర కాలేశ్వర రావు పంతురుగారును, ఎగ్జూరు సత్రమునందే నుంచబడిరి. దేశమాతకొర కర్పణజేసిన, ఇరువురు నాయకుల దర్శనము, మిగుల ఆనందదాయకము గాదా? ఆంధ్రదేశత్యాగము సామాన్యమగునది గాదు. అట్టిత్యాగము ఫలింపకబోవునా?

పంజాబు ఉద్యోగులు : లంచగొండితనము

పంజాబు అధికారులలో వ్యాపించి యున్న లంచగొండితనమును గూర్చి విచారించుటకు, ప్రభుత్వమునా రిడివర కొక విచారణసంఘము నేర్పరచిరి. ఈ సంఘమువారు విచారణజేసి, ఉద్యోగులలో లంచగొండితనము విశేషముగ వ్యాపించియున్నటుల సూచించిరి. ప్రభుత్వమువారు గూడ ఈ సంగతికి మొదట ఆంగీకారము జూపిరి. కాని, ఇప్పుడు వారు తమ ఉద్యోగుల ప్రవర్తనమును కప్పిపుచ్చజూచుచున్నటుల, వారి ప్రకటనమువలన కనుమించుచున్నది. అధికారులలోనేగాక, అనధికారులలో గూడ లంచగొండితనము ప్రబలియున్నదట. ఆసంగతి వీరి కెటుల దెలిసికో తెలియదు. విచారణ సంఘమువారు పోలీసు, మెడికలు, పబ్లిక్ మవ్యుశాఖలలోని ఉన్నతోద్యోగుల యవినితని వెల్లడిజేసిరి. కాని, పంజాబు ప్రభుత్వమువారి పు డివిషయమును సంగీకరించుట లేద. మీద: మిక్కిలి అన్ని సంఘములలోను చెడువారుండకబోరని తెలుపుటతో, వీరు సంతృప్తిజెందుచున్నారు. క్రిది యుద్యోగులలో వ్యాపించిన లంచగొండితనమునుగూర్చి చర్చదీసికొనట మాత్రము, వీరు త్రువు జేయుచున్నారు. క్రిది యుద్యోగులందరకును లోకువగడ. పెద్ద యుద్యోగుల దుష్టితిని మాన్పనిది, క్రిది యుద్యోగుల ప్రవర్తనమును చక్కబరచుటకు వీలుగనా? పంజాబు ప్రభుత్వ దృక్పథమును, ఈ ప్రకటనముబట్టి కనుగొనవచ్చును. తమ యుద్యోగులమీద ఈగవాలకుండ జేయుటకు వీరు పాటుబడుచుందురు. ఇంతియగాక, విచారణ సంఘముల నియామకము లెంత వ్యర్థములో గూడ గనిపెట్టుట కిది మరియొక నిదర్శముగ నుండగలదు.

సిహ్లావాసము

చల్లదనముకొరకును, ఆరోగ్య ప్రవర్తనము కొరకును, యూరపియను ప్రభుత్వోద్యోగులు సిహ్లా కొండలకును, నీలగిరి, డార్జిలింగు మొదలగు ప్రదేశములకును వెడలుచున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములును, ఇండియా ప్రభుత్వమును, సంపత్సరము నందు చాలభాగము కొండలపై నివసించుచున్నవి. ఇందునుగూర్చి ఎవరెంత మొరలిడినను మాక్కు గలుగుటలేదు. కొలది మంది యూరపియను యుద్యోగుల సౌఖ్యమునిమిత్తము, ప్రభుత్వములు ప్రజలమధ్యనుండక ఎక్కడకోబోయి, అధికవ్యయమునకు కారణ మగుచున్నవి యూరపియను సభ్యులు కొండల కారోగ్య నిమిత్తము వెడలుచుండగ, భారతీయసభ్యులకు కొందరకు సిహ్లా గాలి అసలే సరిపడక అనారోగ్యము దెచ్చిపెట్టుచున్నది. గౌ. శర్మగారికి సిహ్లాగాలి కొంతకాలము సరిపడకబోయెను. డాక్టరు సప్రూగారికి సిహ్లా వాతావరణము సరిపడక జబ్బుచేయుటచే, వారు తమ ఉద్యోగమునే చాలించుకొనవలసినస్థితి సంతభవించెనని ప్రభుత్వ ప్రకటనము దెలుపుచున్నది. అధిక వ్యయకరమును, సలుపుర కారోగ్యభంగకరము నగు పర్యతయాత్ర నికనయినను ప్రభుత్వములు మానుకొనజాలవా? స్వల్పసంఖ్యాకులగు యూరపియను సభ్యులు, తమసౌఖ్యమును మానుకొనజాలరా? సప్రూగారి రాజీనామాకు ఫలితముగ నయినను, పర్యతయాత్ర దొలగునని తలంప వీలులేదు. అధికారవర్గపురితులు ఎప్పటియట్లే నడుచుచుండును.

రాజకీయ నిర్బంధితులు

యంగుఇండియాపత్రికకు ముద్రాపకుడగు భాగ్యసలీగారు, ఇటీవల కారాగృహశిక్షకు బాత్తులయిరని, పాఠకులకు దెలియుచు. జయిలులో వీరికి పిండి విసర్పవని నిచ్చినటుల జయిలునుండి విడుదలయిన, స్వామి కృష్ణానందుగారు తెలిపిరి.

ఖయిదీల కిచ్చెడి భోజనము మిగుల అసంతృప్తికరముగ నున్నదని. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ఖయిదీల నందరియొడను ఒక్కవిధముననే ప్రవర్తించుచున్నటుల బలికిరి. దేశభక్తులు, మాతృసేవ కొరకై ఎట్టిబాధల ననుభవింపవలసినప్పుచున్నదో దెలుప నవసరము లేదు. ఇందుకు గుండ నగత్తము లేదు. సత్పురుషు లనుభవించెడి బాధ లన్నియు, దేశమున కత్యంత లాభకరమనియే తలంపవలెను. ఏలనన, స్వరాజ్యము నవి చేరువకు దెచ్చును.

వృత్తాంతములు

దామోదరు నది కడి తగ్గినది. రైలు పోవుచున్నది.

నెట్టెబరు మొదటితేదీని సంయుక్త కావ్యముల ఇండియన్ క్రైస్తవుల వార్షికసభ జరుగును.

జూలై 4 తేదీ సిహ్లాసెనిక ప్రధానకార్యాలయమునుండి రెట్టి నెంటు క్రాఫర్డు ప్రెస్ లియూసక గారు మక్రముకు వచ్చి ఆ 4వ తేదీ సాయంకాలము మదరాసునుండి పయనమయ్యెదరు.

ఏప్రిల్ 26 తేదీని ప్రకటించబడిన కాయలు వారంటా ననుసరించి ఉపకారవేతనముతో పనిని చారించుకొనుచున్న వారికిచ్చు హెచ్చుఉపకారవేతనములకు ఆదాయపుపన్నుండదు.

పిల్లంగు, జూన్ 30:—మౌ. భాగ్యవహదురా అయ్యర్ చుట్టుగాను విద్యాభ్యాసంబ్ది 29 తేదీని మృతిగొండెను. జయన గౌరవాత్మము ప్రభుత్వ కార్యాలయముల మూయుటెన్ను.

భారతదేశ సైన్యములో అదనముగ నున్న సైనికోశ్యగుల సంఖ్య చాలయెక్కువగ నుండెను. అందుచే కొంతమంది యుద్యోగులకు ప్రత్యేకముగ పనిలోనుండి విక్రాంతిగొనుటకు అధికారులు అనుమతించురని తెలియచున్నది.

కోయంబత్తూరు శిశుసంరక్షకభవన కంఠాస్థాన సందర్శమున గవర్నరుసతి శిశుసంరక్షక గృహమును వెలకొల్పుటకు స్వాగత్యగులై పూజకొన్న ప్రేక్షనతి మున్నగు వారిని కొనియాడి భవనమునకు స్థలము నిచ్చిన పురపాలక సంఘము వారి నభినందించి ఈ గృహము చిరకాలము వర్ధిలుగాక యని కోరి. ఈ రాజధాని యందు మాతాకుపుల సంక్షణము కంటే ఎక్కువ ప్రీతియైన వివచు మింగోటి నాన్పాదయి మునలేదు. నేనీ రాజధానినుండి పోవులోపల రాజధాని యని తమ ఇట్టి గృహములతో నిండియుండ వలెను. అభిర్నిధి కరముగ నుండవలె నని గోరెదననెను.

కన్ననూరు శిక్కుసిపాయి-నల్ల పగ్గినేధరించెదననుట

అలహాబాదు, జూన్ 30:—కన్ననూరుగోనున్న 45 వ సిక్కుపటాలములో ఒక సిక్కు సైనికుడు కల్లపగ్గినే ధరించెదనని పట్టుబట్టెనయి, కవాతు జేయుటకును, సైనికదస్తును యూనిఫాం—ధరించుటకును నిరాకరించెనని మదరాసు సమాచారము దెలియజేసెను.

నిజనృత్యంశమును పయనిరసత్రిక ట్టు తెలుపుచున్నది:—తిరుగబాటొనర్చుకన్న సిక్కుసిపాయి యూనిఫాంమును ధరించననెను. కవాతుజేయ నిరాకరించెను. కల్ల పగ్గినే ధరించెదనని పట్టుబట్టెను. జెనరలుకోర్టుమాన్లు విచారణ జరిగెను. 14 ఏండ్లు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. పటాలాధికారి సై:కులు యూనిఫాంము-దుస్తులలో లేనిసమయమున ఒకవిధమగు దుస్తును ధరించగూడదని ఉత్తరువుజేసెనన్న మాటయందు సత్యమెద్దియో లేదు.

బొకా రా అల్లరులు.

బొకారాలో తిరుగబాటొన్చినవారిపట్ల సానుభూతి తగ్గినది కాబూలు సత్రికలు వ్రాసినవి. మరల తిరుగబాటు ఏమైనది దెలియలేదు. రాజకీయ సంబంధుగు వివయములన్నియు ప్రకాంకిముగ నున్నది. బానూ పాలిమేర డగ్గర దొంగలు 8 గురు పోలీసు కాన్స్టేబులును చుట్టడించిరి. దొంగలసంఖ్య విస్తారముగ నున్నను పోలీసు వారు ధైర్యముగ పోరి తప్పించుకొనిరి. ఆయధము లన్నిటిని దక్కించుకొనిరి. ఇద్దరుపోలీసు కన్స్టేబులును చనిపోయిరి. ఇంకొకడు తీతగారుదామెను. ఈయతను ఈటలమునకు నాయకుడు వైద్యాలయములో చనిపోయెను.

విదేశ వార్తలు

బెల్జియం కలహములు

బెల్జియం గారు ప్రజాస్వామ్యవాదుల నాయకత్వము బూనుట

ఫోటోగ్రాఫులు నేల గూల్చుట

అడను, జూన్ 30:—ఈ యదయమున బెల్జియం ప్రభుత్వవారు ఫోటోగ్రాఫులపై దట్టముగ ఫిర్యాగులను గురించిన వారితో భాగముల గొడవల నొకటి నేలగూలెను. అంతట ప్రభుత్వపాలములు ఆయన భాగములలోకి ప్రవేశపెడంగెను. బెల్జియం లోక్కుమట్టి ముందుకు జరిగిన గొంతలకు వేరులు వేరులు లని ద్వంద్వపోరాటము జరిగెను. ప్రజాస్వామ్యవైఖలు వచ్చునందు గనలను, వెట్టి కాని వీరికి దిరిగిల్లుటకు వీలులేకుండ తీరలు నడిపేయబడెను. 33 ప్రజాస్వామ్య వైఖలలో ప్రముఖులు ఖయిదీలుగా జేయబడిరి. చాల మరకరంగులు మంగుగుండు సామానులు జప్తుకొనబడెను. ప్రజాస్వామ్యవైఖల నానుకులకు ఒక క్షుర, లియాం పెల్లొవీసుగార్లు 150 మంది ఆనుచరులతో ఫోటోగ్రాఫుల వెక నికను పోరాడుచు వేరుగూరు. ఇంకను నీరంగులు వివిధ నుపాయాగి పుడుచున్నవి. ప్రభుత్వవైఖల లో నెల్లరు మాణించిరి 14 గూతు గాయములు తగిలెను.

ఫోటోగ్రాఫులను క్రేల్చుట

ఫోటోగ్రాఫులకి ద మ దునలను క్రేల్చుటలన భగవములు ఆకాశమున కెగిరి కల గూలెను. దానివడికి దెబ్బకుగర మంతయు వణికిపోయెను. ప్రజాస్వామ్యవాదులు బలచిన మందు గని క్రేల్చుటచే నిట్లు సంభవించిట్లు దోయచున్నది. భగవములలో కెండువొట్టునండి ప్రజాస్వామ్యవాదులు పోరాడుచుండిరి. వీరి తియ్యెయ్యో దెలియదు. పోరులందు ప్రజాస్వామ్యవైఖలు సహాయ మొనర్చునలెనని ఒకప్పుడు మొదలగు 18 నాయకులు ప్రకటించిరి.

అడను, జూన్ 30:—ఫోటోగ్రాఫులను మిగిలియున్న ప్రజాస్వామ్య వైఖలు తీవ్రస్వామ్యము తెల్లజెండా నెత్తి. వీరిన ఖ్య 180 యుండును. మురొ: పురొహితుడు నడచుచుండగా వీరందరును వెలులకువచ్చి లోబడిరి. లోబడినవారిలో నొకరి ఒకప్పుడు, లియాం పెల్లొవీసు మొదలగు నాయకులు గలరు.

దేవెలరాగారు నాయకత్వము వహించుట

ఫోటోగ్రాఫులకు వెలులకున్న ప్రజాస్వామ్యవాదులకు దేవెలరాగారు నాయకత్వము వహించి యుద్ధమున నడుపుచుండిరి. దెబ్బనునడు వీరి సంఖ్య హెచ్చుచున్నది.

వీధులందు పోరాటము

అడను, జూన్ 30:—అతడయన ప్రభుత్వ వైఖలు వీధులందు జనుమండగా వీధిమాలలందు, మామూలవస్త్రముల ధరించుచున్న ప్రజలు వైఖలును తిరుమగా నెట్టి తుపాకుల క్రేల్చుచుండిరి. అట్టి పరిస్థితులందు పటాలములు క్రొంగినవారు ఆత్మకై నామును గన్నాచిరి. ప్రజలు వీధులలో గుంపులు గూడుట పాపాపకరమనియు ఇంతవరకును 11 పాకులు హతులైరియు 30 మందికి గాయములు తగిలెనయు వివిధ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఫోటోగ్రాఫులను వశపరుచుకొనెనను జేశమునం దితిరజ్జులయందు ప్రజాస్వామ్యవాదులను వారి సాంఘికవాదస్నేహితులను అణగ ద్రోక్కవలసి యున్నది. ఇతర జిల్లాలనుండి యెట్టి సహచారములను జనుదెంచుటలేదు. చాల జిల్లాలయందు శాంతినికల్గి బున్నవయే దెలియుచున్నను మరొకటి జిల్లాలనుండి అనుకులపార్ల లు జేపయిచ్చుచి. లియ తిరుమ ఇంకొక మైల్ దూరమున నున్న వివిధ ప్రభుత్వవైఖలుల సోనమున కన్న దిరిగిల్లుటకుచే వైఖలు లొంగి పోవలసి వచ్చెను. లియకునందు తంతివార్లను లెలు మం నెనను భ్యంస మొనర్చుబడెను. ఈస్తు కాదుగూడ నిట్టి జరిగెను. వివిధ ప్రభుత్వమువారు మూష్టిభవము వహించి యూరకుండలేదు. 1100 వైఖలులను ఆన్వేషన కంకిరి. లియకు కంటికి పచ్చిము మున ప్రజాస్వామ్య వైఖలులు బలపడుచుండుటవలన నచ్చటి: చాల వైఖలులు లంపబడెను. దండెరికు ప్రజాస్వామ్యవాదుల నాయకులు దెబ్బకునకు పోటారులో వెళ్లుచుండగా ప్రభుత్వ వైఖలుల వారిని నిర్బంధించిరి.

వివిధ ప్రభుత్వ పక్షటనము

వివిధ ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటించబడిన ప్రకటన ఇట్లు దొలుపుచున్నది. చాల కఠినముల తిరువార నివృద్ధుడు విర్ల దు:కు తిరిగి లభించిన స్వతంత్రవాత్మలను, సంధి యొడబడికను భగ్న మొనర్చుటకు కుట్రలు నల్పుచున్న ఆరాజ్యోద్యమము నుండి ప్రజల హక్కులను రక్షించుటకు ప్రభుత్వవైఖలులు పోరాడుచున్నవి. (1) మతో జనాకలె:ట్టియు, ఆంధ్రవైఖల:ట్టియు, సంగ్రామమునకు దిగవలయునని ఈ యుద్ధము బలవంతకెట్టుచున్నది. ఈ విప్లవకారులు ప్రజాస్వామ్యము కొరకు పోరాడుటలేదు. తిరిగి క్రైటిషువారిని (పిచ్చి మటకు పోరాడుచుండెను.

వివిధ ప్రభుత్వము వారి చట్టపద్ధత ఆశయములందు నర్థింపబడెను. ప్రభుత్వము వారు దీ:కొని విలసి వచ్చు చర్యను బలపరుపలె:ని ప్రజలను గోచెదరు.

ప్రభుత్వ వటాలములు ఫోటోగ్రాఫుల ప్రవేశించువుకు అచ్చట మందుగుండుగనలు వేయబడెను. వారిగారు చాల విచిత్రముగ పట్టుకొనబడెను. భూతదయ కొరకైనను యూ:ఫార దుస్తులతో ఒక నన్నును కంపలెనని పో:కొర్లుల నుండి 8-30 గంటలకు ప్రభుత్వ వైఖ్యోద్యమన కొక సంకేత ముడిరి కాని సేనానాయకున కనుమానము తగిలి ఒ: టోటలు నాయకును వీనుకొని పోయి కరిక్షింపగా నామె వారి ప్రజాస్వామ్య వైఖ్యులపై సంతోషములలో సంతోష మొనర్చి వారిలో నీమె యొకరె.

ఒక నెల్లు సేనాని విడువబడుట

మేజరు జెనరలు ఒక నెల్లు గారు (వివిధ ప్రభుత్వముల సేనాని, ప్రజాస్వామ్య వైఖలుల చరనండి ము:క్షితము: వెలులలు వచ్చెను. ఈతని ఫోటోగ్రాఫులందు చెరబెట్టుబడెను.

బ్రిటిషుపటాలములపై తుపాకుల క్రేల్చుట

మందుగుండుగనలతో పో:కొర్లులను నేలగూల్చుటకు గురించి కామక్కు కథవాకి దెలుపబడెను. వివిధ ప్రభుత్వవైఖలుల వశపరుచుకొన్న భగవమును దిదింగికి ప్రజాస్వామ్యవాదులు మందుగనలనుం:నియు:ది క్రేల్చెనియు చచ్చిలుగారు దొప్పి ఆపన్నకు వివిధ ప్రభుత్వ వైఖలుల 20 మంది హతులైరి. ఆభగవములందు భూముల:భవం:మును గురించిన కలెగు గలదస్తావేజులకి కార్డుకడు పేలికవచ్చుకు అందుగల సామానలను గొడలు: గూడ:కాక మెల్లెగిరెను ఈభగవము లింకను మండుచున్నవి. వీరిని రక్షించు నుపాయములేదు. ఇది కేవల తరువార వాలుగుంటలవ:కు ప్రజాస్వామ్యవాదులు పోరాటమును సాగించిరి.

ఒక బ్యాంకు నుండి దబ్బుదెచ్చుకొనుటకు గాను వివిధ ప్రభుత్వ వైఖలుల సహాయంతో బ్యాంకునకు జనుమండగా చాటున నుండివారిచే రిపార్టుల కే:బడెలు వారికి గాయములు తగిలెను. బ్రిటిషు పటాలములు సామాన్యముగ బారాకేమలను కడచి వెళ్లుటలేదు. కాని వారిచే తుపాకులు క్రేల్చు బడిన యెడల తిరిగి తుపాకులకు క్రేల్చుట నీ న దని వారి కు త్తరు వీయబడెను.

బెల్జియం

ఆగ్నేయభాగమునకు జాబులు పంపబడ వని పోసుహస్తరు జెనలు ప్రకటించెను.

హేగు సమావేశము

రష్యనులకొర్కెలు

32240 లక్షల ఋణమును గోరుట

హేగు, జూలై 1:—రష్యయొక్క పున్నగ్గాణము:కు గాను 32240 ల రూబిల్లు నాణెములు గావలసి యుండునని రష్య ప్రతినిధుల రాయవారిదుగు లిట్టివాపుగారు ఋణముల యు:సంఘము వారికి దెలిపిరి.

రష్య పున్నగ్గాణము:కు గావలసిన మొత్తమును గురించి లిట్టివాపుగారు ఋణముల యు:సంఘము వారికి దెలిపినసంఖ్యకు గాంగి రష్యను ప్రతినిధులదెప్పు ఇతరప్రతినిధులు దిచ్చింజెందిరి. రష్యుండు (1) వీల్లరకులు, వైఖ్యుల రహవారులు, హస్తగ్రుకు 1050 మిలియనులను, (2) క్యురసా యాభ్యగ్నికి 92 ఏ మిలియనులను కరిశ్రమలకు 750 మిలియనులను 5 బ్యాంకుల, వ్యాపారఋణములకును 500 మిలియనులను మొత్తము 3224 మిలియనులను గావలయునని దెలుపబడెను. ఆనగా 3410 లక్షల వరకులు.

ఈ మొత్తము చాల యధికముగ నుండెనని కొందరు ప్రతి నిధులకర్తయును దెలుపగా లిట్టివాపుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చున, సంగ్రామమునకు పూర్వము రష్యకు 1500000 లక్షల రూబిలుల సంపద గలదు. సంగ్రామము వలనను మితిమంధిరి

నాగు రష్యన్లగవరములందు పో:కొర్లును గలిగించు కొనుకనేసిన అందు 5/12 వంతులు నాశనమయ్యె:ని దెలిపెను. రష్యయందు కొన్నికొన్ని భాగములందు మా:మే:పున్నగ్గాణ మొనర్చుటకు వీలులేదు. ఆసలు పున్నగ్గాణము:కు గావలసిన మొత్తములో చాలవంతులు గ్గింపబడెను. మిగిలిన మొత్తము నంతను రష్యప్రభుత్వమువారే ధరించిరి.

సాకొల్ని కాఫ్ గారి బెదరింపు.

ప్రజలకు విత్తమును దెచ్చి పంచికెట్టుటకు సహకార సంఘములను వెట్టుట:ను, సోవియట్టు ప్రభుత్వమువారు ముద్రించిన నోట్లకు మూలభవము: నుంచుటకును ఈ మొత్తము తప్పుక కావలయుననియు, దీని కిగి ప వీలులేదనియు నా కొల్ని కాపుగారు తెలిపిరి. రష్య పున్నగ్గాణము:కు పోయియెడల ఇదివరకు రష్యను ఋణముల కొంగినవారు తమభగములో నెక్కువకుంతు తిరివచ్చునా ఆకెట్టుకనగాదని నాడివిరి. సాకొల్ని కాపుగారి బె:ంపురలన:లి: సంవలనము ముగిన తిరువారే లిట్టివాపుగారు ప్రసంగించుచు రష్యయు కొరుచున్న మొత్తమునకు వివరములను, ఋణములవిచ్చి వారికి పో:కొట్టు ప్రభుత్వమువారి సొంకు ప్రత్యేకహక్కును గురించినను దెలిపెదనని వాదనా మొనర్చెను. రష్యకు:దు ఆపలుకు స:పాదించిన విదేశముల:గురు తుకవచ్చట నండుకొన్న:ములకు గురించి వివరముల దెలుపలె:ని రష్యకు ప్రతినిధులు ఒక క్షేల కట్టె:ను అందిచ్చిరి.

అంతికు తగ్గుటకు వీలు లేదు

లిట్టివాపుగారు దెలిపిన మొత్తముకంటె క్కట కంతమాత్రమును వీలులేదని రష్యను ప్రతినిధులు దెలిపిరి. కొడికాలములోనే పున్నగ్గాణమును ముగించుట కింతమొత్తము దొ:కునని కాస్త్రుకేత్రు: దొలుపుచుండిరి. ఇంతమొత్తమును ఋణమియజాలనియు, సోవియట్టులు విశ్వాసపాత్రముగ ప్రకరించిన ఎవల తక్కువ మొత్తము ఒసంగబడుననివారు దెలుపుచున్నారు.

కాస్త్రుగారి వర్కటము

హేగు, జూలై 1:—తమ పక్షటనమునందలి యనుభవములనుగుంచి కాస్త్రుగారు ప్రక్షింపగా వారిటుల నాడివిరి. ఆస్థిలికునులు మర్యాదగను అదంతముతోను ప్రకరించిరి. ఆస్థిలికును నన్నతంతతో నాడరించిరి. దారిద్ర్యవిన్నములు నాకేమియు గన్నవలేదు. అందును కష్టపడి పనిజేయువారు. ఇంతవరకు నాప్రకుత్తిములు జతకడము లగునను సంపూర్ణ నమృతముతో వెడలుచుంటిని. నాసిద్ధాంతముల నంగీకరించిన వారి నెన్నగి నేను గిలిసికొనలేదు.

కాస్త్రుగారి మెల్లొరినపర్కటనము ముగిసెను. గతకాత్రి చాలకాలమువరకు ప్రధానమంత్రిగారగు హ్యాగుగారు కాస్త్రుగారిలో స:ప్రదించిరి.

కాస్త్రుగారు సిడ్నీకి బయలుదేరకర్తూర్యము నెసేటకు పియర్లు (దేకాంగమంత్రి) గాతో చాలసేపు సంపదించిరి. ఇండియను వర్తకులను ప్రజా శికులును ఆస్థిలియాను జూతుటకు వచ్చుచు పోవుచు నుండలెనని దెలుపుచు నందుల కనుకులములగు నూచనల గావించిరి.

రెథెనోగారిహత్య

బర్లిను, జూన్ 30:—ఎర్నెస్టు బెనో యను నాతిడు, డాక్టరు రెథెనోగారి హత్య దు:కు దెలియుననియు హంతకుల మోటారు:డిని తానే నడిపితినినియు నొప్పుకొనెను.

రహస్యసంఘములందు సభ్యులుగా నున్నవారు ఆజవాంతు కరి తితుకు గాని మరణితితుకు గాని లోనుగావలసి వచ్చున యు, అట్టి సంఘములనుగుంచి దెలిసినవారు ప్రభుత్వము వారికి దెలుపబ:పోయినయెడల ఆజవాంతు కితి విధింబగు:నియు జ్ఞుప్రజాస్వామ్యవ్యక్తు:డగు ఎవర్లుగారు తెలిపిరి. రెథెనోగారు వాక్య ముచయోగింపబడి మోటారు:బండి యజనుడగు కుజెమూపున ఆయి పో:కొమికు డరెట్టు చేయబడెను.

కాశుగారి యగ్యక్షత్రకింద సమావేశమొన రష్యను వ్యాపారాధుల సమావేశమువారు వ్యాపారమును త్రభుత్వాధికారియందగ నుంచుట కేకగ్రనమును తీర్చుకొంచిరి.

అప్పుడు వైక్టియాలోని హిందొబద్ధ పట్టణమును ఆధీనము జే:కొనుటకు పోలిషువైఖ్యము: ప్రయ:చి అందిలి జ్ఞుల ఆ:క్షుల:భు:య:దే నిఫ:ము లాయును. అంతట పరానుపటాలములు జ్ఞులను ముట్టించెను. ఇరుపక్షములకును తీవ్రపోరా:ము:జ:గెను. 17 జగ్గులు మరణించిరి. 17 గురుకు గాయములు తగిలెను. పరానులలోకి హతులైరి. 15 గురకు గాయములు తగిలెను.

వింటర్ ప్రభుత్వగారి ఉపన్యాసము

వ్యర్థమగు నాశాలు

వివరములు

* * *

కాంగ్రెసు సంఘసభ

నియోజనమును నిలుపగోరుట

శ్రీహృదయస్తోమిని వదలుట

చైరసాల అనుభవము

భోజన సదుపాయము

ము లు

(314)

భారతప్రభుత్వము విశదీకరించినట్టి తెందుటగాని, పీఠిక
వశమందు పఠింపబడినట్టి ప్రభుత్వమున కావచ్చును.
ఇట్లు నిచ్చిన యుపపాద్యము సక్రమాంతరముల కాకాథంక
మును గలిగించినది. భారతకావన సభాధికారము వివరించిన
ట్టి చెందుచున్నది గాన ప్రభుత్వమువారు దీనిని ఛిక్రికింప
వలెను. అధికారములో బాధ్యత చేరియుండవలెను. భారతకావన
సభ కధికారముగలదుగాని నియోజకవర్గమునకు బాధ్యతలేదు.

ప్రభుత్వసహాయము కావలెను.

రాజకీయస్థితి కనుగొనుచుండిన రీతింకు ప్రభువుగా
రిటీవల చెప్పి యుండిరి. ఆయన పతన మిప్పటికి ముగిసియుండు
ననినాభావము. మన నియోజకవర్గమున కిప్పుడు రాజకీయపరి
ష్టానము విశేషముగ కలిగినది. గతవత్సరపు ఆముగ్యముప్రమా
నంబలి భయంకరముగు బ్లాటు నియోజకవర్గమున కవిశ్వాస
మును కలిగించినది. ఈపరిస్థితుల నంతరింపజేయునిపత్తుమున సహాయ
నిరాకరణవాదులు గభలలో ప్రవేశించి అంత తమవశము
చేసి కొనవచ్చును. సయినీ కన్య యను క్షౌర
గరణీయ మైనదని ఓట్టక ప్రభువుగారు చేసిన తర్కము
కారణసహితమైనది కాదు. దేశీయులంద రమాంతముగ నైన
కన్యభారమును కడతీర్చుమగ నాజేపించుచున్నార మొత్త
పు జాతీయరాజుడిలో కొన పాఠకన్న నెక్కువకు వ్రాస్త
మునకు కన్యకము చేయరాదని బ్రెసిల్వన్సభలో కూడ తీర్మానింప
బడెను. ఇచ్చట 100 కి 80 రూప్యముల కమ్మవ కన్యయగు
చున్నవి. భరింపజాలని కన్యకమును ప్రభుత్వమువారు తక్షణమే
తగించిచేయవలెను.

నిరంకుశము వలదు

భారతదేశపు స్థానిక స్వాతంత్ర్యమును గురించి వింటున్న ప్రభుత్వం గానం గాన ప్రత్యుత్తరము భారత కానకనభక్తును, భారత కార్యాలయమునకు గల అన్వేషణలంబంధమును బలపరచుచున్నది. మంత్రిమండలిని నిర్ణయించుటకు భారత కానకనభక్త కథి కామము గలదా యని ప్రశ్నించుటకు తరుణము మించిపోయినది. భారత కార్యాలయమువారి నిరంకుశపు ట్టుక్తయవుల కిచ్చుట విధేయత ఉండవలెను. నిగుడుతులవిచ్చి మంత్రిమండలిని విధించుట కథి కారము నిత్యునియెడల, సంస్కరణములవలన వేరేలాభము ఉండవలెను. వ్యాయకాభి కార్యనిర్వాహకకామలందు అందరిని భారత ములనే నియమించుటలెనని భారతకానకనభక్త కెక్కుర అసక్తిగలదు. దీనికాటు పక్షమువారు తమ బాధ్యతను గ్రహించివారు. ఈ అధికారము కలిగి రించియెడల, అపక్షమువారు తచేకదీక్షతో తమ కార్యమును కొనసాగించగలరు.

అసహజ మగుమైతి.

మనరాజప్రతినిధి రాజీకలు పక్షములూ చేరుమనీయు
 డు రాజ్యాంగ కాద్యధ్య బోధపక్షాలఁబి. ఈమొత్త దేశోద్ధర
 ణకు తోడ్పడఁగదాయని వానందేనాము. అంగదేశములూ
 పాల్ల మెంటు సభ్యుల నూతన యెన్ని కలు జనుగునెవల మంత్రి
 వర్గమునందు కొన్ని మార్పులు కలుగ వచ్చును. అప్పుడు భారత
 దేశమునకు భారతీయులకు కూడలాభముండవచ్చును (స్వరాజ్య)

పపంచ యాతిగుడు

బాంబయి స్కూల్ 1. పిన్ కోడ్ నెన్యువీఫ్తమనుండి
 బ్రిటిషు పౌరు డొక్యు అ. స్కూల్ గారు ప్రపంచ మంతకు
 కాలినడక మీద చుట్టినచుటకు బయలుదేరిరి. ఈయన బాంబ
 యిలో ప్రవేశించి, ఇదిగో కవుడేరి వేలమెరుగడిచిరి.

అతేవియో సముద్రతీరమును నిలువలెను నడచినవారలలో
తానే ప్రథమడనని తెలియజేసెను. బోర్నియో మురకల
సాంబలు అడవియను య్యలతో నుండి, బాక్య సయాంలో వింత
ప్రదలతో ముగిరి. నేహో కేహా నెక్కుటో ఇ డియా కేగదను.
అచటనుండి ద్వీపకల్పమునకు దక్షిణమున పోయి అగ్నికా
యూర్పు కేగును.

అలిఘరు మహమ్మదీయ విగ్రహిచ్చాలయము.

మా॥ సవాలు ముజామిలులాగారు.

అక్షర-పాఠ్య నిర్వచనము.

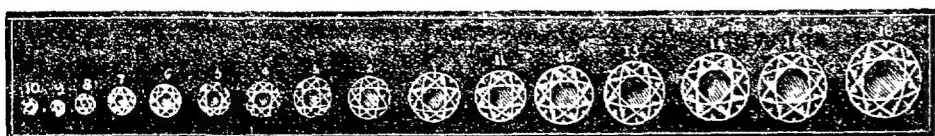
అతిథులలో ప్రథమమువారి ఆచరణకేంద్రమనవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయమునకు కేంద్రబిల్డింగులు యనిపియున్నవి. దేవరచుట్టు మా॥ నవాబు ముసామిఖల్సాగారు లిఖారువా యల నిచ్చిరి.

మైనూరు, పశ్చిమతీరములందు చుట్టు లగ్గియుగ గలవు. మిగిలిన ప్రదేశములందొక మాదిరిగలవు, బొంబయియను దార్జితి సామాన్యముగ నుండెను. దక్కను, కర్నాటకములందు తక్కువ. మిగిలిన ప్రదేశముల దధిఃము. సర్కారులందు వేడిమి తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు హెచ్చెను. పశ్చిమతీరమున నరము వరియును.

సి. చెంగల్పరాయ మొదలియాన్

వాతానంద గ్రంథము.

పుష్కరాగకమలములు

ప్రతిరాయికిని సీమకమలములు మీరి యుండునట్లు 64 పట్టెలు తీర్చి గ్యారంటీగా సంపాదము.
సరకు తృప్తి తేనిచో పార్శ్వలునుపుచ్చుకొనిన 3 దినములలోపల తిరిగి పంపిన పైకము పంపివేయబడును.

పి. గోపాలసామి శెట్టి, 783 ధర్మరాజ గుడివీధి, పోస్టు సెంటుతామన్ మాంటు,

మదరాసు గవర్నరుగారికి సన్మానపత్రము

గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు ప్రేరేపణ

సంఘసభ్యుల అసమతి

సంఘసభ్యులు చెయ్యవలసిన వాసిని లేఖ

అయ్యో!

మదరాసు గవర్నరు గుంటూరుకు వచ్చినపుడు వారికి సన్మానపత్రము నొసంగుటకు సంఘసభ్యులచే వారు యీ మిమోరాండును పైని సంతకములు చేయగోరవలసి గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ సంఘసభ్యులు గుంటూరుకు మిమోరాండును పంపగా సంఘసభ్యులు చెయ్యవలసిన ప్రత్యుత్తరమునకు నకలును తమప్రతికలో ప్రకటింపగలరు నిందులో సహజము. ఇది ప్రజలకు తెలియజేయుటకు తమ ప్రతికలో ప్రచురింప గలదులకు ప్రార్థిస్తున్నాను. సంఘసభ్యులలో యేకా లక్ష్యీకర సింహం, మాడభూషి వేంకటేశ్వర్లు, మద్ది వేంకటసుబ్బయ్య, చీమకుర్తి బసవయ్యగార్లు, డివరకే రాజీనామాను పంపియున్నారు. చిత్తగింపుపాళెగారును ముప్పరామయ్య, గుంటూరు. 1-7-22.

సంఘసభ్యులు వ్రాసిన లేఖ

గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు ప్రేరేపణనుకు

అయ్యో!

అసహాయవాదులు గవర్నరుకు స్వాగతమిచ్చుటలో తొలగాట సముచిత మగునా అను విషయములందు మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారు కొరతకొరతలతో నొక్కదానియైన గవర్నరుకు చెప్పింది సంఘమున గవర్నరుకు సన్మానపత్రము నొసంగుట ప్రజలకు మోసపరులకు యగునా కాదాయన ప్రశ్న గూడవచ్చుచున్నది. సంఘసభ్యులు పౌరులచే నియోజింపబడిన ప్రతినిధులగుటచే పౌరసభాభిప్రాయమునే సంఘమువారు వెల్లడించుచుండిన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ఆ ప్రభుత్వమునకు అగ్రసరుడగు గవర్నరును నిర్ధారణ గా ప్రతి విషయమునకు సంఘమువారు తేకగ్రీవముగ కొరత కొరతలనన్నిటిని పూర్తిగా తృప్తికొనింది. పన్నులను 15 నుండి 12 1/2 కు తగ్గించవలెనని సభ్యుల తేకగ్రీవముగ తీర్మానించింది. మరల దానిని తలపరచిరి గాని దొరతనమునా రెండుమాత్రమును పన్నులను తగ్గించలేదు. పాఠశాలలను జాతీయ పాఠశాలలుగా నొనరింప ననుమతింపక పోవుటయేగాక ఆపాఠశాలలకొరకు వ్యయపరచిన శాస్త్రము సభ్యులు భర్తీ చేయవలెనని గూడ సాక్షాపించిరి. గత సంవత్సరములలో జాతీయ పాఠశాలల కియ్యబడుచుండిన విద్యార్థుల నన్నిటినిగూడ తీసివేసిరి. ఇట్టి పరిస్థితులలో సంఘమువారు గవర్నరుకు సన్మానపత్రము నొసంగినచో సంఘమువారి తీర్మానములను ప్రభుత్వమువారు రద్దుపరచుట సముచితమనియే సంఘమువారు తలచిరి గవర్నరు భిప్రాయమును. ప్రభుత్వమువారి చర్యలను కలిగిన ఆకాభంగమును సంఘమువారు వేరొకరిని తెల్లడించ న క తా క ము లేదు గాన ప్రభుత్వమువారి చర్యలను పౌరుల కిత్తడికపగు నాకాభంగము కలిగినదని గవర్నరుకు తేటపరుచుట సంఘసభ్యులమగు మాకు ముఖ్య కర్తవ్యముగుటచే మేము సన్మాన పత్రముతో సంబంధము కలిగించుకొనవలెనుటకు నిశ్చయించితిమి. సన్మానోత్సవములకు భవమును సమకూర్చుటకు మీరీటికల చేసిన సభకు వచ్చినవారి సంఖ్య విక్రీతి తక్కువగా నందుటనుబట్టియే సంఘమువారు చేయుకేసుకలలో పాలుగొనుటకు ప్రజల కిష్టములేదనిపట్టెనుగుచున్నది గాన నట్టి ప్రభుత్వమునకు ప్రధాన పురుషుడగు గవర్నరు గుంటూరు వచ్చినపు డియ్యదలచిన సన్మాన పత్రము నందుదహరింపబడు సంఘసభ్యుల పేర్లలో మాపేర్లను చేర్చవలదని మేము నిశ్చయించుచున్నాము. చిత్తగింపుపాళె: నడింపల్లి వేంకట లక్ష్మీనరసింహారావు. చట్టి నరసింహారావు.

ఒక పంటపైదుడు జాగ్రత్త, తెలివిగ పన్నులూగి తరిగా మందు వేయలేనది క రాష్ట్ర జాడీమలు కమిషనరుగారులా పైదునిపై ఒకరు యభియోగము దెచ్చెను. ప్రతివాది తగిన శ్రద్ధను దీనుకొనెను. పన్ను తీయుటకు పూర్వము, తీసినవెనుక జాగ్రత్తగానే పనిచేసెను. పన్ను లాగబడినపిదప నిలిచిన ఇగుళ్ల జాపు పోలేదని దాహాలెచ్చెను. ఆ ఇగుళ్లజాపు కన్నులు తాగితే వచ్చినదికాదు గావున పైదునుకు బాధ్యతలేదు. మరల ప్రాంతము స్థానేకట్టిన పన్ను సరిపోలేదని తగ్గవు జరుగలేదు. కాన అన్నివిధముల పైదుకు సరిగానే తేసినది దాహాను గాట్టితేసిది.

పంజాబు ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము

అధికారుల లంచగొండితనము

సిమ్లా, జూన్ 30:- పంజాబు ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము ఇట్లు తెలుపుచున్నది:- అధికారుల లంచగొండితనమును గూర్చి విచారించుటకును, దానిని నివారించుటకు ఉపాయములను వెదకుటకును ఒక విచారణసంఘము నియమింపబడినది. ఈ విచారణ సంఘమువారు తమనివేదికమును బహిరి దానిమీద పంజాబు ప్రభుత్వమువారు 31-3-1922 ని ఒక తీర్మానమును జారీ చేసిరి. ఈ తీర్మానము లంచగొండితనమును మాన్పుటకు విచారణసంఘమువారు తెలియజేసిన ఉపాయములను చర్చించుటతో సరిపోయినది. నెట్లకదోయ్యులు లంచగొండితనమునకు పాల్పెరిని విచారణసంఘమువారు నూచించినసంకతులు ఎంతవరకు నిజమో న గొన ప్రయత్నించలేదు. దీనికంతకును ప్రభుత్వమువారు తేల్చిన పర్యవసాన మేమన:- అన్ని కాఖలయందును లంచములను విస్తారముగ తినుచున్నారను మాట నిజము. ప్రభుత్వమువారికికరించుచున్నారు. ఈలోపము ఒక ప్రభుత్వమువారి తాతేగారులయందేగాక వర్తక సంఘమున గూడ గలదు. అధికార ఉద్యోగులయందు గూడ ఈ వృత్తి వ్యాపించినది. షోలీను మెడికల్ పబ్లికమర్చంస్ కార్పొరేషన్లు ప్రవర్తన కళికదాయకమని విచారణసంఘమువారు నిరూపించిరి. వీనినిగూర్చి ప్రతికలు వ్యాఖ్య యొనర్చినవి. కాని ప్రభుత్వమువారి సంగతులను తమ తీర్మానములో విమర్శించలేదు. దానిని తేసి ప్రభుత్వమువారు ఈయధికారుల కృత్యములను అంగీకరించిన కొందరు అపార్థములను కల్పించిరి. దీనివల్ల ప్రభుత్వమువారు గొప్పయధికారుల లంచ గొండితనమును గూర్చి సాక్ష్యము నిచ్చినవారి మాటలను విశ్వసించిరని యనుకొనరాదు. అధికారులు లంచగొండలని విచారణ సంఘమువారు తమ యభిప్రాయములను తెలియజేయలేదు. వారు జూచిన సాక్ష్యము ధోరితి నిబట్టి అధికారులు లంచగొండులై యుండురని అందరు అనుకొన్నటులనే విచారణసంఘమువారును యోచించి యుండిదరు. సాక్షుల యభిప్రాయమునే తెలియజేసిరి తమనివేదికములలో జతపరచబడిన వాక్యాలుముల వాధారము జేసుకొని విచారణసంఘమువారు తమ యభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. చాలమంది తమకు తెలిసినసంగతులను జెప్పినవారు లేరు. ఎవరో కొందరుమాత్రము తమకు స్వయముగ తెలిసిన సంగతులను యధార్థమని నువరిరి. ఇది ఇట్లుండుట అసాధ్యము. పరిస్థితులను గూర్చి సాధారణముగ తెలిసిన యభిప్రాయమునుగూర్చి సాక్ష్యము నిచ్చిరి. విచారణసంఘమువారు దీనికొన్న సాక్ష్యము ఘరానాసాక్ష్యము. కృతులమీద ప్రత్యేకముగ సేదములను విచారించుటకు విచారణసంఘమువారికి యధికారములేదు. ఈవిషయములనుగూర్చి సాక్షులనుగూడ పరీక్షింపలేదు. కొన్ని కాఖల యందు గొప్పయధికారులు లంచగొండులని విచారణసంఘమువారు తమనివేదికమున నిశ్చయముగ తెలియజేసిరిని కొంద యభిప్రాయపడుటచే తమయభిప్రాయము అడిగాదని గవర్నరు గారు తెలియజేయుచున్నారు. ప్రతిసంఘమునందును దుష్టులు, తుంటులు గలరు. కాని వైస జెప్పబడిన మూడుకాఖలయందు వైద యధికారులు మర్యాద యోగ్యతవిషయములో తమసహోద్యోగులకు తీసిపోరు. తమసహోద్యోగులతో పాటు గొప్పభావములనే నిలియున్నారు. నీవిలు పరిపాలనములో లంచముదిన యధికారులసంఖ్య అతిస్వల్పము. ఉన్నదా లేదాయ నుట్లున్నది. దానిని త్రోసివేయ నగు. కమిటీ వారి యభిప్రాయములను అపార్థముగ ప్రహించి వైస జెప్పబడిన యధికారులకు కళికమును అపాదించుట విచారకరమని గవర్నరు గారు నిరి. క్రిందియద్యోగులలో ప్రబలియున్న లంచగొండితనమును మాన్పుటకు ఆకాభాధికారులకు అధికార మియుండెను.

వెనుకకు నడచుట

ఆంగ్లభాష పాలకభాష యైనంతకాలము, విదేశీవ్యాపారము అభివృద్ధిమూలమున నెక్కువగ జరుగునంత కాలము ప్రభుత్వమువారుగాని, వాణిజ్య సంఘములుగాని, యింగ్లీషు భాషలో కొలది వాత్రము జ్ఞానము గల యువకులను ఉద్యోగములలోకి తీసికొనరు. ఇట్టి ముఖ్య విషయమును త్రోసివేల్చు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులు, యింతటి ప్రధానాంశములో తొందర జడి తీర్మానించుట జూడ విచారముగ నున్నది. ఎటులైన నేమి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమును యితర చోట్ల ననుకరింపకుండుట యుక్తము. ఆంగ్లభాష మూలముననే యిప్పుడు భారతేశ్వక సామిప్యముగ నున్నది. ఆంగ్ల విద్యాభివృద్ధికి ప్రతికూలమైన జరుగు నెడల యీ విషయమును భంగమునాటిల్లును.-జెస్సు.

గాంధీ జాతీయ విద్యాలయము విజయవాడ,

ఉద్దేశము

స్వతంత్రతవము చేయగలిగి ట్టియు, దైవ రాజ దేశ భక్తులు కలిగినట్టియు, పౌరులను దయాదయచేయుట మామూల్యోద్దేశమైయున్నది. అట్లు చేయుటలో దేశభావము (నామభ్యుయోగము) బడును. విద్యార్థి మాపాఠశాల నెడలనప్పటికీ స్వభావముగ నాభివృద్ధి మంచి ప్రావీణ్యముగలవాడగును. రాష్ట్ర భావముగ హిందీయను గొంత సాహిత్యము గలవాడగును. ఆంగ్లమునందు స్వాభిప్రాయ ప్రకటన పరాభిప్రాయ గ్రహణ శక్తులు గలిగియుండును. ఈ పాఠశాలయందు జాతీయభావము పెంపొందునట్లు దేశ చరిత్రాయలు గ్రహపడును. గణిమున చిత్రా ఆవర్ణ మొదలగు నీని గూర్చికూడ సాంగశీర్షపడును. ప్రకృతికాస్త్రము లుచికిరిసి బోధింపబడి చిత్రలేఖనము సంగీతముకూడ బోధింపబడును. స్వతంత్రతవము చేయగలట్లు నేత మొదలగు పరిశ్రమలు నేర్పబడును. బాలర దేహద్యాయమున కృత్రిమేయుటకును వారిని సంఘసేవా తత్పరులనుగా జేయుటకును బాలభట శిక్షావిధానము గరపబడును. మతవిద్యకూడ సంప్రదాయానుసారముగ గరపబడును. పరిశ్రాకాత్యమును తగ్గించి యోగ్యతనుబట్టి విద్యార్థులు చేర్చుకొనబడుదురు.

విధానము

విద్యావిధానము మూడుభాగములుగ భాగింపబడి యున్నది. 1 శిశుశిక్ష (4 తరగతులు) 2 బాలశిక్ష (3 తరగతులు) 3 యౌవనశిక్ష (3 తరగతులు) వితరగతియందు దేవయములు బోధింపబడునో క్రింద వివరింప బడినవి. I. (1) శిశుశిక్ష-1-వ తరగతి, తెలుగు, గణితము, లోకజ్ఞానము, తోటపని, ఆటలు, (2) డిటా 2వ తరగతి, తెలుగు, గణితము, లోకజ్ఞానము, తోటపని, రాటము, (3) డిటా 3వ తరగతి, తెలుగు, హిందీ, గణితము, లోకజ్ఞానము, చిత్రలేఖనము, రాటము, తోటపని, (4) డిటా 4వ తరగతి, తెలుగు, హిందీ, ఆంగ్లము, ఇతిహాసము (చరిత్ర అందు భూగోళము), ఆరోగ్యము, గణితము, రాటము, చిత్రలేఖనము. II. 1 బాలశిక్ష-1వ తరగతి, తెలుగు, ఆంగ్లము, హిందీ, ఇతిహాసము, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, రాటము, చిత్రలేఖనము, (2) డిటా 2వ తరగతి, తెలుగు, ఆంగ్లము, హిందీ, ఇతిహాసము, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, రాటము, చిత్రలేఖనము, (3) డిటా 3వ తరగతి, తెలుగు, ఆంగ్లము, హిందీ, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, రాటము, చిత్రలేఖనము. III (1) యౌవనశిక్ష-1వ తరగతి, తెలుగు, ఆంగ్లము, హిందీ, ఇతిహాసము, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, నేతపరిశ్రమ, వాణిజ్యము, (2) డిటా 2వ తరగతి, తెలుగు, ఆంగ్లము, హిందీ, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, నేతపరిశ్రమ, వాణిజ్యము, (3) డిటా 3వ తరగతి, తెలుగు, ఆంగ్లము, హిందీ, ఇతిహాసము, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, నేతపరిశ్రమ, వాణిజ్యము. ప్రజలనుండి తమ సుత్పన్నా మున్నయెడల జాతీయ విద్యాలయముల యందలి యౌవనశిక్షయందు దుత్తర్యులైన వారికిని ఇతర పాఠశాలలయందు స్కూల్ ఫ్రెనెల్ చదివినవారికిని ప్రత్యేక మాచార్య శిక్షావిధానమున కేర్పాటు కాచింపబడును. కావున దేశభిమానులందరు తమ బాల బాలికలను మాపాఠశాలకంటే దేశ సేవకు నిర్వర్తింప బ్రార్థింతులు.

అధ్యక్షుడు:

డాక్టరు ధ. రామచంద్రారావు, ఎం. ఏ., ఎం. డి., (ఎడింబరో)

కార్యదర్శి:

ఘంటసాల సీతారామశర్మ
ప్రధానోపాధ్యాయుడు:
కురుగంటి సీతారామయ్య, ఎం. ఏ.

వి. సి. ఎస్. పరీక్షలు

సిమ్లా, జూన్ 30. వి. సి. ఎస్. పరీక్షలో తేర్చుకొనుటకు 1923 సం. జనవరి 1 తేదీని అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయపు నేటు భవనమునందు పోటీపరీక్ష జరుగును.

అభిగణ రాయబారి

వెనుకకు, జూన్ 30:- ఇటీవల అభిగణ రాయబారపు సంఘాధ్యక్షులు యూరపియనుదేశము కేగి ఆయానుల్లాభాను గారు సింహాసనము నధిష్టించిరని తెలియచేయుచు కాటూలుకు తిరిగి వచ్చిరి. ఈయన ఆఫ్ఘాన్ విదేశాంగమంత్రిగ నియమించబడిరి.

909

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లింప వలసిన మొత్తము

గొప్పభారము

సార్వమెంటరీ సంఘమునకు
మొమెరాండము పంపుట

రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి చెల్లింపవలసిన విషయమై సార్వమెంటరీ కమిటీవారికి పంపబడిన మొమెరాండము ప్రకటనార్థమై మాకు పంపబడినది.

అయ్య, సామ్రాజ్యశాసన సభయందును, స్టేటు కౌన్సిలందును వెన్నరాష్ట్రపు ప్రతినిధు లగు మేము, రాష్ట్రపు ఆర్థిక పరిస్థితులను వివరించుచు మీ కీక్రింది వివరప్రకటనను పంపు కొనుచున్నాము.

(1) ఒక కమిటీని నియమించవలయు నని నవంబరు 1919 సంవత్సరము మార్చి నెల 5 వ తేదిన ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇండియా మంత్రికి ఇట్లు జాబు వ్రాసి యుండిరి:-

“రాష్ట్రములందలి నిలువ మొత్తమును ఆధారముగ గైకొని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారు కేంద్ర ప్రభుత్వమున కెంతసామ్యము చేర్చి చర్యలుచేసే మేము నిర్ణయించినాము. ఈ నిర్ణయమును ఆక్షేపించుటకు వీలున్నది. బొంబాయి సంయుక్త రాష్ట్రములవారు కేంద్రచెల్లించుచున్నా రోంతకన్న అయిదింతల అధికముగ మద్రాసు రాష్ట్రమువారు చెల్లింపవలెను. ఇట్లే ఎల్లకాలము ఇంత మొత్తము వసూలుచేయుచుండుట యుక్తము కాదు. ఖర్చులకు కావలసిన ధనమునకై ఇతరులపై ఆధారపడక యుండుట బాధ్యతాయుత్తర ప్రభుత్వపు ముఖ్యలక్షణము. కావున యీ విషయముల నన్నిటిని చక్కగ పరిశీలించి యేరాష్ట్రమునా కేంద్ర చెల్లింపవలయునో నిర్ణయించుటకు ఒకవిచారణసంఘము నేర్పరుచుట అవసర మని అభిప్రాయపడుచున్నాము.”

(2) ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నూచించిన యీశేదము మొట్టమొదట సంఘమువారి నిర్ణయము ననుగుణంబుగా కనబడుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు గలిగిన లోటుకుగాను బొంబాయి రాష్ట్రమువారు నూటికి 5 క్కీ వంతున చెల్లించుచున్నారు. మద్రాసు రాష్ట్రమువారు 6 క్కీ వంతున చెల్లించుచున్నారు. మద్రాసు వారు 8 క్కీ వంతున చెల్లించుచున్నారు. ఇట్లు నిర్ణయించుట ధర్మము కాదనియు ఈ రాష్ట్రమునందు ఖర్చుకన్న ఆదాయము అధికముగ నున్నందున ఇంత ఎక్కువ మొత్తము చెల్లింపవలయునని నిర్ణయింపబడినదియు, (3) మముగ చెన్నపురివారు సంయుక్త రాష్ట్రము లు వారు చెల్లింపవలసిన మొత్తమును తగ్గించవలయుననియు, బొంబాయి సంయుక్త రాష్ట్రముల వారు చెల్లింపవలసిన మొత్తమును పెంచవలయునని మొట్టమొదట కమిటీవారి చెప్పియుండిరి.

(3) సంయుక్త రాష్ట్రములు ఆములునం దుంచుటలో పరిస్థితులు మారినవి. ఉన్నతోద్ద్యోగులకు జీతములు పెంచబడినవి. చిన్న ఉద్యోగులకు కూడ ఎక్కువ జీతములు కావలయునని కొరకు వచ్చారు. ఇందువల్ల ఈ రాష్ట్రము లో 1918-19 సంవత్సరము లందుకన్న ఇప్పుడు 310 లక్షలు రూపములు ఖర్చు అధికమైనది. సంవత్సరమునకు దాదాపు 1600 లక్షలు ఆదాయము ఈ రాష్ట్రమునకు కలుదు. అందు జీతములకుగాను 835 లక్షలు వ్యయమగుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి 348 లక్షలు చెల్లింపవలసియున్నది. ఇంక మిగిలిన ధనముతో విద్యాభివృద్ధికి, ఆరోగ్యాభివృద్ధికి, పరిశ్రమాభివృద్ధికి, తగుకట్టు ప్రయత్నించుట కైతిమాత్రము వీలులేదని వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు.

(4) ఖర్చులు అధికమైనది. మద్యపాననిషేధ ఉద్యమమువల్ల ఆదాయముకూడ అధికముగ తగ్గినది. ఖర్చులకన్న ఆదాయము అధికముగ నున్నదనియు, అందుచే సంవత్సరమున కింత మొత్తమును చెల్లించుటకు వీలుండుననియు, మొట్టమొదట సంఘమువారు అభిప్రాయపడియుండిరి. ధనము నిలువయుండుటకు బడులు గొప్ప లోటు కలిగినది. ఇప్పటికే యీ రాష్ట్రమునందు పన్నులభారము దుర్భరముగ నున్నది. ఇంకను పన్నులను పెంచుటవలసి వచ్చినది.

(5) ఈ రాష్ట్రమునందు నేలపన్ను వల్లన, మద్యముపై విధింపబడు పన్ను వల్లన 1108 లక్షల రూపములు ఆదాయము కలుగుచున్నది. ఇతర రాష్ట్రములలో యీక్రిందివిధమున భూ విషయము విధింపబడుచున్నది.

- (1) బొంబాయి—ఎకరమునకు రూ 1-5-7
- (2) మధ్యపరగణాలు—రూ 0-10-0
- (3) సంయుక్త రాష్ట్రములు ఆగ్రా—రూ 1-12-8
- (4) అమోధ్య—రూ 1-15-3
- ఈ రాష్ట్రము నందు ఎకరమునకు రూ 2-9-11 చొప్పున పన్ను వసూలుచేయబడుచున్నది. ఇంక మద్యములపై యీక్రింది విధమున పన్నులు వసూలు చేయబడుచున్నవి.
- (1) బొంబాయి—ప్రాపుగాలనుకు రూ 10-2-7
- (2) మద్రాష్ రాష్ట్రము—రూ 9-18-7
- (3) బెనారస్—రూ 4-4-4
- ఈ రాష్ట్రమునందు ప్రాపుగాలనుకు రూ 11-2-2 పన్ను విధింపబడుచున్నది. బొంబాయిలో సగటున ఒక్కొక్కరు 18 రూపములు మద్రాష్ రాష్ట్రములో 16 రూపములు పన్ను చెల్లించుచున్నారు. చెన్నపురిలో సగటున ఒక్కొక్కరు 27 రూపములు పన్ను చెల్లించుచున్నారు.
- (6) ఏ రాష్ట్రమునందు వసూలు కాదు మొత్తము ఆ రాష్ట్రమునందే క్యూమెనర్లుటకు అధికారముండవలయునని చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు కోరుట మంజూరుగ నున్నది. ఇంక ఇండియా ప్రభుత్వము వారికొరకు ప్రత్యేకింపబడిన ఉప్పు కట్టమును ఆదాయపు పన్ను రైల్వేలు పోస్టు టెలిగ్రాఫు డిపార్టుమెంటులకల్ల గొప్ప ఆదాయము కలుగుచున్నవి. ఇంక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము కొరకు ప్రత్యేకింపబడిన నేలపన్ను, కోర్టుజీ, రిజిస్ట్రేషన్ మున్నగు కాఖరల్ల అంత అధికముగ ఆదాయము వచ్చుటలేదు. ఆదాయమును అభివృద్ధిచేయుటకు కూడ వీలులేకున్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆదాయము కడచిన 7 సంవత్సరములలో నూటికి 6 క్కీ వంతున పెచ్చినది. కాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ఆదాయము నూటికి 19 వంతున మాత్రమే పెచ్చినది.
- (7) ఇట్లు ప్రతిసంవత్సరము అత్యధికముగ మొత్తమును ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి చెల్లింప వలసియుండుటచే సంయుక్త రాష్ట్రములను జయప్రదముగ కొనసాగించుటకు వీలులేకున్నది. మంత్రి కౌన్సిల్ కౌన్సిల్ నులను ప్రారంభించిపరిచేయుటకు వీలులేకున్నది. మొట్టమొదట నిర్ణయమును రాష్ట్రీయములు ఏక గ్రీవముగ నాక్షేపించిరి. ఈ ఎర్పాటు మిగుల అన్యాయముగ నున్నదని ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి లక్షలు పంప బడినవి. చెన్నపురి శాసన సభవారులు రాజ ప్రతినిధిని సంబోధించిరి. చట్ట సమర్పకుని ఆంధ్రాశసన అధికముగ జరుపబడెను. ఎట్టిలా భము కలుగలేదు. మద్రాష్ రాష్ట్రమువారు స్వల్పముగ మొత్తమును మాత్రమే చెల్లింపవలసియున్నది. వీరికి ప్రత్యేక పాకర్లములు కలుగజేయబడినవి. చెన్నపురి వారి ఆర్జీలు నిరాకరింపబడినవి.
- (8) ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వాదములను వివరించుట అవసరము. ఈ ఎర్పాటు మార్పుచేదనియెడల యీ రాష్ట్రము మిగుల వెనుక చిక్కిపోవును. కొన్ని సంవత్సరములు పిమ్మట యీ భారము తొలగింపబడినను రాష్ట్రము వృద్ధిచెందుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అధికముగ ధనసహాయము చేయవలసియుండును. మేము కేవలము స్వాయమును కొరుచున్నాము, గానముఖ్య విషయముల మాత్రమే తెలిపితిమి.
- (9) కావున మీరు యీ విషయములన్నియు చక్కగ పరిశీలించి యీ రాష్ట్రమునకు స్వాయము కలుగజేయుదురని న ముచున్నాము.

ఇట్లు, విశేషములు.

గర్ ఆహ్వాదు తేది వర్గయారు, యన్. ఆర్. యం. ఎ. ఆహ్వాదు తేది వర్గయారు, యం రామభద్రనాయకుడు, కె. వి. రంగస్వామియ్యంగార, (స్టేటు కౌన్సిలు సభ్యులు), టి. రంగాచార్యులు, జయతి రామయ్యపంతులు, టి. వి. శేషగిరియ్యయ్య, కె. కోటిలింగం, పి. వి. శ్రీనివాసరావుపంతులు, సి. యస్. సుబ్రహ్మణ్యం, యం. సంబంధం మొదలియారు, యం. కె. శివయ్యయ్య, యం. జి. ముకుందరాజు అయ్యంగారు, కె. ముప్పిలునాయుడు, టి. యస్. వసూలయ్యయ్య, స్నేహ సాహెబు, మీరు ఆనందాచారి, రామకృష్ణాలియారాజు, నారాయణధాను గిరిధరవాను. (సామ్రాజ్య శాసనసభ సభ్యులు).

ఇటీవల మునిగి పోయిన ఈజిప్టునాకలో ఒక నైసికుని దైర్ఘ్యముతో ప్రాణములను గాపాడినకాసునకు గోవిందపద్మ అనునాతనికి వెండిపట్టు కాను కొంతధనమును బహుమతిగ కొనగి.

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారు సింధుదేశపుజాతీయ కళాకాలను రెండవ తరగతి కళాకారుల శిష్యుని. తాత్కాలికముగ రెండేండ్లవర కట్టుబెట్టుటకు అంగీకరించిరి.

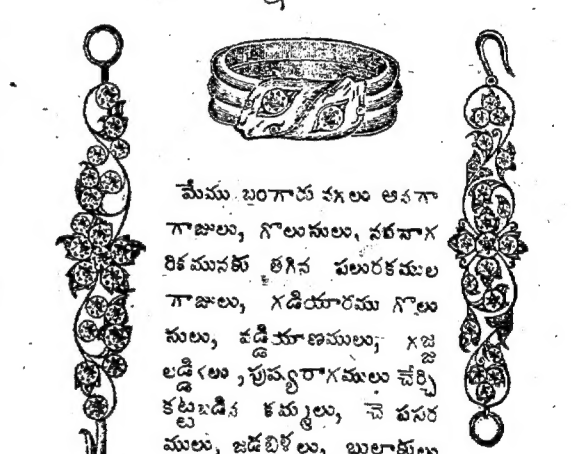
స్వరాజ్య గ్రంథములు

- (1) లోకమాన్యుని జీవితము:- గ్రంథకర్త-మహర్షి అన్న పూర్ణయ్య ఈ గ్రంథమును గూర్చి ఆంధ్రపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:- “ఇందు లోకమాన్యు శాలగంగాధాతలకు జీవిత చరిత్రము చక్కనివై లోలో కవ్యమగు ఫణితిని పిల్లలకును, పెద్దలకును రుచించు సలక్షణముగ భావతో వ్రాయబడినది.” నెల ప్రతి 1 క్కీ 0-2-0, 10 ప్రతులు రూ 1, 100 ప్రతులు రూ 8
- (2) స్వరాజ్యము సహాయనిరాకరణము ప్రతి 1 క్కీ 0-0-9 50 ప్రతులు రూ 1-12-0
- (3) మహాత్మా గాంధీ-హైదరాబాద్ స్వరాజ్యము రూ 0-10-0
- (4) మహాత్ముని ఉపదేశములు రూ 0-12-0
- (5) తిలకు హరికథ రూ 0-8-0
- (6) భారతవస్త్ర తరిత్రములచరిత్ర రూ 0-8-0
- (7) స్వరాజ్యనవనీతము (పాటలు) రూ 0-2-0
- (8) సహాయనిరాకరణోద్యమ తత్త్వము రూ 0-4-0
- (9) స్వరాజ్యదర్పణము రూ 0-8-0

తెనుగుభాషలోని యితర రాజీయ గ్రంథములును, హిందీపుస్తకములును, ఇంగ్లీషుభాషలోని రాజీయ గ్రంథములును మాయొద్ద దొరకును.

మహర్షి అన్నపూర్ణయ్య,
వై. గాంగోద్ధ, రాజమహేంద్రవరం.

ఆంధ్ర పత్రిక చదువరులకు ఒక విజ్ఞాపనము

మేము బంగారు నగలు ఆనగా గాజులు, గొలుసులు, నవనాగ రికమునకు తగిన పలుకముల గాజులు, గడియారము గొలుసులు, వడ్డీయాణములు, గజలడ్డీలు, పువ్వురాగములు చేర్చి కట్టబడిన కమ్మలు, చె వనరములు, జడబిళ్లలు, బులాకులు మున్ను, పుడకలు, లోలాకులు, చేసరలు, ఇవి, అవి యన నేల చిన్న నగ, మొదలు పెద్ద నగ వరకు నమ్మకముగా మొదటిరకము బంగారుతోను, మెలైన పువ్వురాగములతోను తయారుచేసి అమృతమునకు సిద్ధముగా యుంచి యున్నాము. ఎల్. ముని వెంకటరావు శైలి లక్ష్మీ జ్యూయలరీ కంపెనీ, (189) 18/283, చైనాబజారు, మద్రాసు.

దంత చూర్ణము

నెల డబ్బీ 1-క్కీ 0-2-0
ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లతోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించుటయును, నోట దుర్బంధములేక యుండును. అమృతాంజనము డిప్రో, బొంబాయి - మద్రాసు.

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

- 1. చిరట ఆసవ: స్వస్వరముల తప్పుక బరిహారు దివ్యా వధము. సీసా రూ 2. రూ 1-4-0.
  - 2. మధుమూత్ర భంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము, శుక్లవర్ణము, కుసుమగోగముల నిర్మూలము చేయు సంజీవినీ సుధ తులం రూ 15.
  - 3. సిద్ధ మకరద్వజ: ఆకాల జరా ప మృత్యుభయముల తొలగించు అమృతకల్పము 15 పా॥ రూ 4.
  - 4. శంకర తైల: కుషా చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయు అలౌక్యము రూ 1.
  - 5. మంత్ర కవచమ్: మహా ఋషిప్రాక్త సర్వసిద్ధిదాయక మంత్రవధరసాయనిక ప్రక్రియ. రావేజు 8 అణాలు.
- ఈ కటలాగు ఉచితము. చూచి తీరవలెను. ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ, మేనేజింగ్ ప్రొఫ్రయటరు, మెస్సర్లు, వి. యస్. రావు బ్రదర్లు వారి ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం.

మంచి పళ్లు.

‘టూత్ బ్రష్’ మంచిది కాదు.

దెబ్బ వాస్తవ్యులగు డాక్టర్లు నిర్దేశించినట్లుగా...

అందెల్లు వెల్లిన తరువాత పిల్లలకు భుజపదార్థములు తిని...

కొన్ని వర్షముల క్రింద పిల్లలు కండకట్టుటకు పాలు నీర్లు...

అనునదిపైనే ప్రకారము చేసినచో పిల్లలకు ముంగ్రం...

స్ట్రాప్ టైల మిడికలు అట్టియు డాక్టరు తేల్చుచున్నట్లుగా...

భోజనము చేయుచున్నప్పుడు ద్రవపదార్థ పేమియును పుచ్చు...

నాదారు సమావేశము కవకాశిలో (త్రవనశ్వరిజిల్లా)...

నోటీసు

186

ఇందు మూలముగా అందరికి తెలియచేయడము...

నూటు నెం 2523/1922.

నాది: గొట్ట లక్ష్మీకాంతమ్మ

వాది: గొట్ట లక్ష్మీకాంతమ్మ.

ప్రాప్తజేతరోద్యమము

‘స్వేచ్ఛెటరు’ అను నామాంతరముతో నొకరు దెయ్యి...

నేను ‘దెయ్యి యెక్స్ ప్రెసు’లోను హిందూ ప్రతి...

నోటీసు.

184

బెజవాడలో తేలప్రోలు యస్టేటు జమీం...

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు...

అపూర్వరాజకీయ గ్రంథములు

- 1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు) 1 8 0
2. తిలకుమహాశయుని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు } 2 4 0
3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము) 1 0 0
5. స్వరాజ్యపతాకము " 1 0 0
6. సంస్కారణి " 1 0 0
7. స్వరాజ్యదృశ్యము " 0 12 0
8. స్వరాజ్యరథము " 0 8 0
9. గాంధీ మహాదాయము " 0 8 0
10. ఆరీప్రభుత్వనిర్మాణము " 0 10 0
11. ఆసియాఖండవిజ్ఞానరహస్యము 0 8 0
12. నిరాకరణోద్యమతత్వము(ఆంధ్రాను) 0 6 0

అగ్రదేశము ప్రాచీనపురా రాజకీయగ్రంథము లన్నియు...

“తెలుగు సంక్షిప్త ప్రత్యేకము”

మీరు ఇట్లుకదలకనే తెలుగు హస్తాంశు సేర్పకొని...

ముఖ్య గవనింపు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు
(1) నేను రి కంప్లెషన్ములనుండి విడుదల చేయవచ్చునట్లు...

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది
ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులకు కూడా...

గృహ నిర్మాణము

109

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గో...

(1)

శ్రీ
క
క
క
క
క
క

२०२२

ప్రథమరీతి.

ఈ ట్రాన్స్ స్క్రీలవ సహకారి వంటిది.
అందరిచేసిపొన్నచేయబడినది తెలుపు వ్యాధిగల
స్క్రీల కది రావబాణము వంటిది.
దీనియొక్క గుణములు అత్యున్నతములు.
ధన బుడి ర్న 5—0—0

[3404]

(3166)

కావలసిన వారికి మా క్రొత్త క్యూటలాగు పంపబడును.

Debbhanga North Behar.

గంధర్వ ఘోషాని, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

అర్జునీయ ?

(164) గ్రేట్ యిండియన్ శ్వాతిపాలయము,
భువికాట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

Barabazar, CALCUTTA.

ఆలయమునకు ప్రకులు దొరకవు.
ఆ కెళ్ల వెంకట శాస్త్రి.
గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు.
(గోదావరిజిల్లా)

(2118-688) ఈ అత్యర్హగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ దృష్టి హస్తాశుసము, ఇంగ్లీషు ఇండ్రజాలము, మంత్రికాస్త్రము, భూతకైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక లిహా హాలు విచిత్రబిందవిద్యలు గలవు. ఇంటేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుటకు, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజమయైత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అచేకము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యర్హులైతముగా మేజర్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనికేల రూ 4-0-0. త్వరపడుడు. పి. ఆర్. జనారనంపాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.

సోల్ నెల్లింగు ఏజెంటు అందు స్టేట్ ట్రంకులు చేయువాడు
(ఏ. పి.) ఈగవల్లి అప్పానుకోవిల్, జి. టి. మదరాసు.